Ötödik évfolyam

291-dik szám.

Kolozsvártt, 1875 kedd december 21.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egészévre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hónapra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Budapesten: Haasenstein éz Vogler hirdetés közv. rodáj Braun Ede hirdetményi ügynöksége, Józseftér 10. sz. 1 emelet

Nyilttéri czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
a
„KELET"
politikai és közgazdasági napilap
1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet" előfizetési ára:

Egész éve . . . 16 frt
Félévre . . . . 8 frt
Negyedére . . . 4 „
Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerűbben postai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolc egyszerre beküldött előfizetés után tiszteltpéldánynyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet" kiadója.

A birokrendezésről az erdélyi részekben.

Ajánlva az erdély-részi képviselők és a kereskedelem- ipar-, és földmiveles-ügyi miniszter figyelmébe az Erdélyi gazdasági egylet egy tagjától.

VIII.

A külső szak-közegeknek az állam által történt alkalmazása, felruházva mindazon hatalommal, a mely az egész gazdasági reform eresztülvitelére megkivántatik, Poroszországban s azokban az annectált államokban, hol a porosz eljárást érvényesitették, fényesen igazolta magát.

Mi pedig hátrafelé haladtunk, midőn a reformképe urbéri törvényszékeket felosztattuk és nem volna sem előhaladás, ha a törvényszékknél a birtok-viszonyok szabályozása kedvéért megszaporitanók a birák számát, sem gyakorlatias, ha a politikai hatóságokat tehelnők meg e munkával, melyet csak félvállról vennének s mégis nem csak a törvényszékek közbelépése is szükségessé válnék, hanem nagy valószinüséggel illetékessei viták is támadnának.

A birtokszabályozási hivatalokat tehát olyan állapotba kell helyezni, hogy mig egyfelől minden birói functiot elvégezhessenek, addig másfelől birjanak mindazon müszaki könyvekkel, melyek a fölmérést, tervkezitést, földbecslést stb. elláthassák.

A birtokrészletek összevisszaságának megszüntetése azaz a tagositást tehát az egész országba s igy a Királyföldön is meg kell indiani; ehez képest a tagositások, birtok-szabályozások és tervszerü mezei utak kivitele végett az egész országban — midő egyszersmind több, még most is feleslges, királyi törvényszék oszlattatnék fel — tiz *m. kir. birtokszabályozási hivatal* és egy *birtokszabályozási főtörvényszék* illittatnék föl, és pedig:

1. *Dévára*, a körösbányai, szászvárosi, dévai, vajdahunyadi, hátszegi, púji, marosilyei és algyógyi biróságok területére.

2. *Nagynyeden*, a gyulafehérvári, nagyenyedi, marosujvári, balázsfalvi, felvinczi, abrudbányai és topánfalvi biróságok tetületére.

3. *Nagyszebenben*, a szászsebesi, szerdahelyi, szelistei, nagyszebeni, ujegyházi, medgyesi és fogarasi biróságok területére.

4. *Brassóban*, a segesvári, kőhalmi, nagysinki, sárlnyi, zernesti és brassói biróságok területre.

5. *Sepsi-szt.-Györgyön*, a hosszufalusi, sepsi-szt.-györgyi, baróti, kézdivásárhelyi és kovásznai biróságok területére.

6. *Udvarhelytt*, a csikszeredai, csikszentmártoni, gertyószentmiklósi, székelyudvarhelyi, székelykereszturi és etédi biróságok területére.

7. *Marosvásárhelytt*, a bolkácsi, erzsébetvárosi, marosvásárhelyi, nyárádszeredai, mezőbándi, szászrégegi, dicsőszentmártoni és marosludasi biróságok területére.

8. *Kolozsvártt*, a kolozsvári, bánfihunyadi, kolozsi, mocsi, tordai és alsójárai birósások területére.

9. *Deésen*, a széki, pánczélcsehi, hidalmási, szamosujvári, deési és magyarláposi biróságok területére.

10. *Beszterczén*, a naszódi, radnai, beszterczei, tekei és bethleni biróságok területére,

és a birtokszabályozási főtörvényszék Kolozsvártt.

A főtörvényszék és az egyes birtokszabályozási hivatalok szervezete az alábbi táblázatból látható. Mindenik hivatalnál van 2 biró, 2 gazdasági ülnök; a szakbiztosok és mű-mérnökök száma, a hivatali területek nagyságához képest különböző.

A királyi curiához való föllebbezés csak azon esetekre volna szoritandó, a melyekben a birtok-szabályozási főtörvényszék és a birtokszabályozási hivatalok végzései nem egybehangzók, a korábbi állapotba való visszahelyezés nem volna megengedhető s a semmiségi panaszok az egész birtokszabályozásnál eltörlendők.

Az egyetlen ellenvetés, mely itt fölhozható, az, hogy az uj hivatalok felállitása az államnak uj költségeket okozna. Ez az ellenvetés sem állhat meg azonban, mert egyfelől több törvényszék feloszlattatnék, másfelől több rendelkezés alatt álló biró lenne alkalmazható s az irodák személyzete nyugalmazott hivatalnokokból igen jól kitelnék s végül az állam e hivatalok utján végre-valahára *megbizható katastrális térképeket nyerne.*

Mig más államokban a pontos katastralis térképek szolgáltatják ez eljárás alapját: Erdélyben előbb a tényleges állapot felveendő s csak ezután következhetik a kiosztás, illetőleg a tagositás. Nekünk erdély-részieknek tehát, nemcsak a katastralis részletes térképek elkészittetését is meg kell most a birtok-szabályozás keresztülvitele után fizetnünk, tökéletesen igazolt az erdélyrészi gazdák azon követelése, hogy az állam elvégre külön hivatalok által láttassa el a korábbi kormányok mulasztása miatt elhurczolt — halasztott birtokszabályozást, kivált, miután, maga az állam húzná ebből a legnagyobb hasznot, mert az adóképesség fokoztatnék, az úthálózat szabályoztatnék s végül szabatos és pontos catastralis térképek készülnének. A birtokszabályozási hivatalok költségei tehát sem nem felesleges, sem nem holt kiadás, hanem oly támogatás, melyet — végre-valahára, magának a gazdaságnak, s ehez képest önmagának, nyujtana az állam.

Ha egyszer meg lesznek állapitva az elvek, melyek szerint az egész eljárás történnék: akkor a műszaki fog a legnagyobb fontossággal birni s igy a külön hivatalok felállitása úgyszólván magától értetődik. Arra a kérdésre tehát, hogy a birtokviszonyok szabályozása kire volna átruházandó, a felelet csak az lehet, hogy a birtokszabályozást csak külön e czélra felállitott hivatalokra lehet bizni, melyek mind az itéleti, mind a műszaki hatalommal teljesen el legyenek látva, s a közigazgatási testületek már csak azért sem végezhetik a teendők egy részét, mivel a végén csak szükségessé válnék a birói közbelépés is, a mi még inkább késleltetné az ügy lebonyolitását. A biróságok eléggé bebizonyitották, hogy e nagy közgazdasági reformot keresztül vinni nem birják; a közigazgatási hivatalok még jobban bebizonyitnák, mert sem idejök, sem képességök erre, miután a dolog műszaki oldala a közegek minden idejét, figyelmét, tevékenységét igénybe veszi s egy ilyen feladatot nem lehet, nem szabad csak mellékes foglalkozásként sem a biróságoknak, sem a közigazgatási hivataloknak nyakába varrni, hanem oly közegek kizárólagos teendőjévé kell tenni melyek a nagyszabásu reform minden irányu követelményeinek képesek eleget tenni.

A hivatalok szervezetének fenemlitett átnézete itt következik:

Az erdélyrészi birtok-szabályozási hivatalok javasolt szervezetének átnézete.

Folyó szám.	Hivatalos székhelye	Területe □ mföldekben	Lakós-száma	a birtok-szabályozási hivatalnak. Elnöke	a birtok-szabályozási törvényszéknek Biró	Gazdasági tanácsnoka	Szak-biztosa	Főmérnöke	Elnöki titkára	a birtok-szabályozási hivataloknak Biró	Gazdasági tanácsnoka	Szak-biztosa	A műmérnökök száma	Földbecslői	Könyvvivői	Könyvvivő-segédei	Levéltárnok és iroda vezető	Segédek	Iroda-tisztek	Hivatal-szolgák	A községek száma	Egy szakbiztosra általában eső község.	Egy évre eső átlagosan, 10 évi cyklust véve fel.
	a birtok-szabályozási hivatalnak.				a birtok-szabályozási törvényszéknek					a birtok-szabályozási hivataloknak													
1	Főtörvényszék, Kolozsvárt.	970 1/8	2141308	1	3	3	2	2	1	20	20	32	32	10	10	10	11	11	24	12	415	83	5 5/15
2	Déva.	132 5/8	249933		3					2	2	3	3	1	1	1	1	1	2	1	201	67	4 1/15
3	Nagy-Enyed	70 1/8	221052					2		2	2	3	3	1	1	1	1	1	2	1	208	69 1/8	4 9/15
3	Nagy-Szeben	102 1/8	267717							2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	130	65	4 5/15
4	Brassó	78 4/8	185911							2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	132	66	4 4/15
5	S-Szt.-György	85 4/8	162589							2	2	3	3	1	1	1	1	1	2	1	188	62 7/8	4 8/15
6	Udvarhely.	118 5/8	199547							2	2	3	5	1	1	1	1	1	2	1	355	71	4 11/15
7	M.-Vásárhely	106	288191							2	2	5	3	1	1	1	1	1	2	1	257	85 7/8	5 10/15
8	Kolozsvár	105 4/8	225307							2	2	3	3	1	1	1	1	1	2	1	285	73 7/8	4 13/15
9	Dézs	82 4/8	195444							2	2	4	4	1	1	1	1	1	2	1	166	83	5 3/15
10	Beszterczе.	88 5/8	145617							2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1			
			összesen	1	3	3	2	2	1	20	20	32	32	10	10	10	11	11	24	12	2296	71 3/10	4 12/15 (Körülbelül.)

NB. Mérnökre, összesen 159-re van szüség.

A kolozsvári kerületben már mintegy 60 község tagositva van, a többiben azonban csak kevés, vagy egy sem. Azon községek száma, melyekben az elkülönités megindittatott, szintén igen csekély.

— **A képviselőház** decz. 18-iki ülésében a méter-törvény módositásáról szóló törvényjavaslat változatlanul elfogadtatván, folytattatott a romániai szerződés tárgyalása. — Simonyi E. védelmébe veszi Nemes Nándor grófot a kereskedelmi miniszter azon szemrehányása ellen, hogy ő is tagja volt az előbbi Deákpártnak, mely ellen recriminál. — Azután különösen Wahrmannal polemisal s pontról pontra igyekszik megczáfolni a kereskedelmi miniszter azon kijelentését, mintha már Wahrmann ezen szerződés előnyeit oly fényenyesen megvilágositotta volna. Nem fogadja el a törvényjavaslatot. Tisza miniszterelnök elfogadja Simonyi felhivását a vitatkozás tárgyilagosságának megóvása iránt, bár ez csak olyasmi, mint az egyszeri pap prédikációja, ki maga elmondta, hogy azt kövessék, a mit beszél, hanem nem azt, a mit tesz: mert Simonyinak mai beszéde is ugyancsak tartalmaz a parlamentáris tisztelet ellen nem egy sérelmet. Kérdi, vajjon az, mintha a többség tagjai nem meggyőződésükből szavaznának vagy tennének, nagyon a parlamenti illemnek megfelelő-e. S vajjon az, a mit kizárólag a kormányra mondott ugyan, hogy t. i. a kormány odadobja, inkább mint az absolutisztikus kormányok, az ország érdekeit idegen érdekeknek áldozatul: olynemü állitás-e, mely javithatja, vagy egyáltalán lehetővé teszi a parlamentáris vitatkozási modort. Felhozatott a mult évi vita a vasuti csatlakozások iránt, s erre nézve az ő szavait is idézték, melyekben azt mondá, hogy óvakodjunk, nehogy fejünk felett haladjon a román gabna a világpiaczra. Ma is fentartja minden szavát, a mit akkor mondott, ő most is ép oly szükségesnek tartja, hogy ne fejünk felett haladjon a gabna, hanem vegyünk részt benne magunk is. S ha valaki Wahrmann szavait az átmeneti kereskedelemről igyekszik nevetségessé tenni s ugy magyarázni, hogy annak más jelentősége nincs, minthogy nehány éjszakán a román gabna magyarországi állomásokon időz: az nem a dolog érdeméhez szól, s nem fogja fel teljes komolyságában az ügyet. S itt megemlékezik az absolitizmus dicséretére mondottakról s biztositja a képviselőt, hogy ők igen is, nem is most először, s nem is most utolszor tartják feladatuknak, hogy másképp tegyenek, mint az absolutizmus tőn, s alkalmat adnak az ellenzéknek, hogy a régi jó időkre való viszszasovárgásból e fölött sajnálatukat fejezzék ki. Tagadja, mintha bármi tekintetben Wahrmann a saját meggyőződése ellenére szavazta volna meg a javaslatot. Igenis, a mint természetes, kimondá, hogy vannak a javaslatnak általa sem helyeselt pontjai; de kijelenté azt is, hogy ezt természetesnek találja, mert az alkudozások soha sem is vezethetnek más eredményekre, mint kölcsönös engedményekre. Az sem igaz mintha Wahrmann csakis a kormány iránti bizalomból fogadta volna el a javaslatot, mert mint gyakorlati ember, belátta előnyeit. S mikor szóló ez előnyöket határozottan tulsulyban látja a hátrányok felett, igenis ajánlhatja e javaslatot. Ajáulhatja különösen ipari szempontból. Sokszor volt a házban hangsulyozva, hogy iparra szükségünk van, s azt is mondta maga Simonyi is, hogy földmivelésünk is csak az ipar föllendülése mellett válhatik jövedelmezőbbé; ezt ő a mennyiben természetes, s nem erőszakolt uton halad — készségesen elismeri. Azonban ha Simonyi elismeri, hogy e javaslat előmozditja az ipart, akkor, ha összes eddigi állitásait megtagadni nem akarja, el kell ismernie azt is, hogy előmozditja a földmüvelést is, hogy a kereskedelmi érdekekről ne is beszéljünk, melyeket ugy látszik Simonyi semmibe sem vesz. Reflektál ezután Simonyi állitásaira a zsidókérdés körül. Ő nem ugy érti a két független ország közti szabad alkudozást, hogy egyik teljes kényszeritőleg hathasson a másik belügyi törvényhozásába s minden áron akarjon annak megváltoztatására hatni. Ő ugy tudja, hogy igen is elfogadott a ház nem egy kereskedelmi szerződést és javaslatot, mely oly országokkal köttetett, melyek nemcsak a zsidókat nem respektálják, hanem egyébként is elmaradtak az európai kulturától, s a házban sohasem hallotta, hogy követeltetett volna a humanitás, czivilizáció stb. igényeinek érvényesitése s kiküzdése az ily állapotokkal szemben. Nem áll az, mintha a vámterület kérdése praejudikálna ezen szerződésnek s azon meggyőződésben van, hogyha addig, mig e kérdés el nem dől, a forgalmat kivánó kereskedelmi élet igényeinek mereven ellene szegülnénk, ez élet zudulna föl eljárásunk ellen s követelné a kereskedelmi szerződések megkötését. Áttér ezután arra, mit beszéde elején is érintett, hogy t. i. a jelen törvényjavaslat pártolóinak meggyőződését vonják kétségbe. Ő részéről utal arra, hogy teljes meggyőződése sugalja e javaslat és szerződés helyességét és emlékeztet, hogy annak idején az ellenzéki sajtó ép azért támadta meg a kormányt, mert annak hire járt, hogy a szerződésnek — mely nagy gyakorlati eredményeket igér — megkötése elhalasztatik s mindezeknél teljes meggyőződésből ajánlja a javaslat elfogadását. (Helyeslés.) — Helfy polemizál a minister beszéde ellen; Chorin maga kijelentette, hogy meggyőződése ellen szavaz, ott van a vámterület kérdése; annak megoldása nélkül nem fogadható el a javaslat. Meggyőződése, hogy Istóczynak Wahrmannal egy álláspontonn kellene állani, mert ha oly roszak a zsidók, annál jobb, mentől több telepedhetik le szabadon Romániában. Simonfay inditványára szavaz.

Ezzel az általános tárgyalás befejeztetvén, a ház névszerinti szavazás utján 216 szavazattal 41 ellenében elfogadta a törvényjavaslatot. Az első két szakasz elfogadása után a részletes tárgyalás félbeszakittatván, a kérvények sorsjegyzéke vétetett tárgyalás alá.

— Az erdélyi gazdasági egyesületnek a gazdaság emelése iránti kérvényét Tisza L. a miniszter figyelmébe ajánlja s jövőre gazdasági czélokra nagyobb összeget kiván megszavaztatni. A kérvény b. Simonyi miniszter felszólalása után kiadatik a miniszternek. A kérvénynek tárgyalása befejeztetvén, Tisza miniszterelnök válaszolt Simonyi E. interpellátiójára a keleti bonyodalmak kérdésében kijelentvén, hogy a magyar kormány a keleti tartományok megszállásába beleegyezését se nem adta, se meg nem tagadta, mert nem volt rá szükség. A külügyi kormányzat, egyetértőleg a többi európai hatalmakkal arra törekszik, hogy keleten a bonyodalmak elenyészszenek s a béke megzavarásának legcsekélyebb oka is elenyészszék. Kéri a válasz tudomásul vételét. Simonyi E. azon reményét fejezi ki, hogy a kormány a non interventio politikája értelmében fog a béke helyreállitásán munkálkodni. Tisza m. elnök megjegyzi, hogy a mig e kormány fennáll, nem fognak a magy.-osztrák monarchia hadserege fölött a magyar kormány megkérdezése nélkül határozni. A ház tudomásul veszi a választ.

— **A képviselőház** decz. 8-diki ülésében folytattatott a romániai szerződés általános tárgyalása. Ráth K. meg van győződve, hogy a vámközösség mellett a védvámos Ausztriával érdekeinknek megfelelő vámpolitikát követnünk lehetetlen s azért óhajtja az önálló vámterületet.

Miletics reflectál a miniszterelnöknek a Matica ügyében adott válaszának azon passusára, hogy némely állatok akkor lármáznak leginkább, midőn félnek s megjegyzi, hogy a miniszterelnök meg valószinüleg azért lármáz, mert a tárczáját félti.

Elnök kijelenti, hogy a tárgy nincs napirenden, s azzal fenyegeti szólót, hogy elvonja tőle a szót. — Ezután Miletics kijelenti, hogy nem fogadja el a szerződést, mert mind a magyar, mind a romániai oppositió azzal ellentétes álláspontot foglal el. — Péchy Manó gróf beszédét alább közöljük.

Wahrmann Mór határozott igennel válaszol a kérdésre, hogy szükséges volt Romániával egy ily szerződés megkötése. A szerződés mindenesetre oly állapotot teremt, a mely reánk jó hatással lesz; hátrányosnak és károsnak semmi esetre sem mondható és ha nem felel meg minden tekintetben a kivánalmaknak, ez a dolog természetében rejlik. Határozottan nagyobbodnak előnyei a szerződésnek, ha önálló vámterületünk lesz s e szempontból sem volna helyeselhető az elhalasztás. A mi a zsidó-ügyben felhozottakat illeti, osztja a ministerelnök álláspontját, hogy a kormány ily szerződés kötéseket idegen államok belügyeibe nem avatkozhatik.

Orbán B. nem látja e szerződést kellően megvilágitva az előadó nagy számcsoportjai által. Ha a vám mellett is $4\frac{1}{2}$ millió értékes gabna jött hazánkba, a vám eltörlése után az lehetlenné teendi a hazai gabna versenyképességét — Lelkéből óhajtja Brassó kereskedelme és ipar felvirágzását, de a hozandó áldozatokat az egész ország, s Brassó is károsan fogja érezni, s csak az osztrák ipar fogja élvezni e szerződés előnyeit. A szerződést, a mely hazánk vitális érdekeit sérti, nem fogadhatja el. — Steinacker elfogadja a szerződést.

B. Simonyi után Istóczy azért szollal fel, hogy kellő commentár s más oldalról való megvilágitás nélkül ne hangozzanak el Chorin s Wahrmann szavai. A tisztelt képviselők gyakorlati eredmény nélkül szólaltak fel, mert a szerződést ők is elfogadták, s igy csak az lehetett céljuk, hogy elveiknek propagandát csináljanak s a magyar parlamentet egy idegen állam ügyeibe beavatkozásra birják. Azt, vajjon követi-e a humanismus, hogy a zsidóság által a nem-zsidó elemek mindenükből kifosztassanak, nem vitatja, folytassák e vitát a kezük közt levő sajtóban, mely által a világ már nagyon is soká engedte magát kormányoztatni. De az ellenóvást tesz, hogy Magyarország képviselőit egy barátságos szomszéd állam elleni keresztháborura s alkotmányába való beavatkozásra inditsák. A romániai törvényhozást a zsidók iránti megszoritásra az vezette, mert a zsidók megszállták északi Romániát, s minden kereskedőt s iparost kiszoritottak helyéből, s nemzeti erőik egész egyensulyát felforgatták, s uralkodó ragadozási ösztönük által hajtva, ezer meg ezer vagyonos családot fosztottak ki az uzsora undok sebe által. Helyesli a kormány ez ügyben követett magatartását s elfogadja a tvjavalatot. — Csernátony azt hiszi, hogy a magyar parlamentben tiltakozás nélkül nem

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hangozhatnak el előtte szóló szavai. Bármely ország parlamentjében a hamisitás mellett minden képviselő szavát emelheti, s Wahrmann felszólalása teljesen jogosult volt. — A tárgyalás folytatása ezután holnapra halasztatott.

— **A szabadelvü párt** dec. 18-iki értekezletén befejezte a közigazgatási bizottságról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Két lényegesb módositást fogadott el az értekezlet: az egyik — melyet az igazságügyminister inditványozott — meghagyja a királyi ügyészek eddigi fegyelmi biróságát, s kiveszi őket a közigazgatási bizottság fegyelmi hatásköre alól, fenhagyván azt, hogy ha a közig. bizottság saját hatáskörébe tartozó ügyekre nézve a kir. ügyész ellen fegyelmi eljárásnak látná helyét, ez iránt az igazságügyminesterhez előterjesztést tehessen. A második módositvány szerint a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya akként lesz alakitandó, hogy az elnöklő főispán mellett négy tagja legyen a törvényhatósági közgyülés által választott tiz közigazgatási bizottsági tag közül, és pedig kettő a főispán által kinevezve, kettő a közgyülés által választva.— A többi közigazgatási javaslatok tárgyalása az ünnepek utánra halasztatván, az értekezlet véget ért.

— **Ujabb sorozata a fontos reformtörvényjavaslatoknak** fog a kormány által a N. H. szerint közvetlenül az ünnepi szünidők után a ház asztalára letétetni. Egy része ezeknek — pl. a rendőri büntetőtörvényjavaslat, a közmunkának s a törvényhatósági területeknek szabályozásáról szóló törvényjavaslatok — már csaknem teljesen elkészült, s a parlamenti szünetelés módot fog nyujtani a miniszereknek, kiket eddig a folytonos országgyülési tanácskozások minden más munkától visszatartottak, az előterjesztendő többi javaslat végleges megállapitására is. A „területi szabályozásról“ szóló, mint nevezett lap értesül, nem foglalja magában a törvényhatóságok általános kikerekitését, — mely kifejezés nem is fordul elő az egész javaslatban, — hanem csak a mai területi felosztás kiváló képtelenségein akar enyhiteni s a Királyföld, az erdélyi megyék s a Hajdu- és Jászkun-kerületek területi anomáliáinak megszüntetésén kivül csak apróbb, de az ország legkülönbözőbb részeiben eszközlendő kikerekitésekről intézkedik.

— **A szabadelvü párt** decz. 17-iki értekezletén fölvétetett a közigazgatási törvényjavaslatnak részletes tárgyalása. Tárgyalás alapjául a közigazgatási bizottság által megállapitott szöveg szolgált.

Az 1. §. utolsó bekezdése e szavak „saját kebeléből“ beszuratván, annak szerkezete következőleg állapittatott meg: „A törvényhatósági közgyülésnek saját kebeléből választott tiz tagja.

A 2., 3. és 4 §§. változatlanul hagyattak. Az 5. §. második bekezdésétől kihagyatván e szavak: „helyébe, valamint“ a szöveg következő lesz: „A meghalt, vagy leköszönt, vagy jogosultságát bárminő törvényes okon elvesztett tag helyébe, a közgyülés által a lehető legelső alkalommal más választatik.“

A 6—14. §§. meghagyatván, a 15. §. utolsó bekezdéséből e szó után: „megtehetik“ kihagyattak e szavak: „az általuk tapasztaltak folytán“ és igy lesz e szöveg: Ugyanekkor a bizottság többi tagjai is megtehetik észrevételeiket.“ A 16—38. §§. változatlanul hagyattak s csak a 30. §. nyert szabatosabb szövegezést.

A 39., 40., 41. és 42. §§. helyett a miniszterelnök inditványára a következő §. igtattatott be: „A közigazgatási bizottságnak jogában áll a polgári vagy büntetőjog tekintetében szükségesnek látszó és törvényhozás vagy rendelet utján eszközölhető intézkedések megtétele végett az igazságügyminiszterhez felterjesztést tenni.“

Ezzel az értekezlet véget ért, a tárgyalás folytatását a holnapi napra halasztván.

— **A főrendiház** ülésének — noha a karzatokat egészen megtölté a várakozás, — egyetlen jelentékeny momentuma az volt, hogy gróf Cziráky János inditványára a budget a jövedelmi adó, és a kölcsön törvények tárgyalását a jövő hétre halasztották. A szombati ülés napi rendjén nem maradt más, mint az alsóház által legközelebb átküldött oly apróbb törvényjavaslatok, melyeket a főrendiház vita nélkül fogadott el.

Gr. Péchy Manó

Kolozsvár város képviselőjének beszéde a romániai szerződés tárgyában.

A Romániával kötött nemzetközi szerződést egész terjedelmében elfogadom, elfogadom pedig azért, mert ezt főleg politikai és nemzetgazdászati szempontból előnyösnek tartom:

Szerintem Magyarországnak mint kiválólag termelő országnak mindent el kell követni, hogy nyers ipar terményeit a kelet felé a világpiaczra kivihesse, nekünk mindent el kell követnünk, hogy vasuti közlekedésünket felhasználva, azokat kapcsolatosan saját érdekeinkkel, az állam javára értékesitsük. Nem csodálkozom különben azon különféle aggályokon, a melyeket némelyek, és különösen Nemes Nándor képv. ur, szemben ezen szerződéssel táplál, mert az ilyen aggályok és ez az emberi természetben rejlik, rendesen minden gyökeres ujitásoknál és reformoknál fel szoktak merülni és a mint valakinek érzéke optimistikus vagy pessimistikus, a szerint szokta az illető egyik vagy másik irányban a jövőt és annak fejlődését megbirálni.

Nem állitom, hogy e szerződés következtében, különösen Erdélyben, némely ipartermányeink kelendősége csökkenni nem fog, azonban meg vagyok győződve, hogy ezen eshetőleges hátrányt az iparnak bővebb fejlesztése jövőre és idővel compensálni és kárpótolni fogja, mert kérdést nem szenved, hogy például a fa, len, kender, nyersbőr, gépek, fagygyu és a többi mind oly termények, melyek a világpiaczára vámmentesen kivihetők lesznek. De azért megvagyok mégis győződve, hogy ezen szerződés következtében némely erdélyi termányeknek főleg a tengerinek kelendősége, mely Erdélynek főterményágát képezi, ugy hogy csaknem ebből táplálja magát és ebből pénzzel a legszegényebb néposztály — jelentékenyen csökkenni fog. Miután Románia a maga tengerijét sokkal olcsóbban és sokkal könnyebben állitja elő, azonkivül a romániai tengeri a climaticus és elementaris viszontagságának annyira kitéve nincs, mint az erdélyi tengeri: magából következik, hogy a sokkal olcsóbban termelhető romániai tengerivel az erdélyi sokkal drágábban kiállitott tengeri concurálhatni nem fog. Igaz, hogy Erdélynek tengeri-fölöslegét rendesen a székelység és az ugynevezett havasi lakosok szokták megvenni, mert ehhez átalában és különösen csereszerződés következtében könnyebben hozzájutnak. Annyit azonban, t. ház, tagadni nem lehet, hogy a sokkal olcsóbban kiállitott romániai tengeri vámmentesség mellett nagyobb kelendőséggel fog birni, mint a sokkal drágábban kiállitható erdélyi tengeri. Ez természetesen baj, de ezen bajon Nemes Sándor képv. ur ezen szerződésnek el nem fogadása által segiteni nem fog, mert az ilyen országos nemzetgazdászati előnyöket biztositó szerződéseket particularis és vidéki érdekeknek feláldozni nem lehet, nem szabad. Igenis, e bajon lehet és kell segiteni a törvényhozásnak és kormánynak oly intézkedései által, melyek különösen az erdélyi birtok- és hitelviszonyokat rendezni minősitve lesznek, mert ilyen intézkedések nélkül, higyje el a képviselőház, Erdélynek anyagi érdekei kipótolhatlan veszteséget fognak szenvedni, ez intézkedéseket oly praegnansokká és oly acut jellegüekké váltak, hogy azok az erdélyi érdekek tetemes megkárositása nélkül többé el nem odázhatók. Méltóztassanak felvenni, Erdélyben pl. a gazdászat csekély kivétellel mai napig is pang. Erdélyben sohasem voltak gazdászati tanintézetek. Következőleg ügyes szakképzett gazdatisztek nem müvelhették ki magukat és éppen ez oknál fogva a gazdászat nem is emelkedhetett.

Igaz ugyan, hogy Kolozs-Monostoron néhány évekkel ezelőtt felállittatott egy gazdászati tanintézet, azonban nem szenved kétséget, hogy annak felszerelése mai napig is kivánni valót hagy hátra. Méltóztassanak felvenni, hogy Erdélyben a tagositások és szabályozások még mai napig sincsenek általánosan behozva, elannyira, hogy a szabályozott és tagositott birtokok ott mai napig is kivételt képeznek. Annak pedig, hogy ez ugy van, nem Erdély az oka, hanem oka annak az, hogy mai napig sincsenek Erdélyben oly törvények, a melyek a tagositást, szabályozást gyorsan előmozditani képesek volnának. — Erdélyben a marhatenyésztés képezi a kereskedés egyik főágát. Hogy lehet a marhatenyésztést cultiválni, előnyösen terjeszteni, hol a legelő-elkülönités nem létezik; ez oly világos, hogy bővebb indokolásra nem szorul. Méltóztassanak felvenni, hogy Erdélyben a telekkönyvekbe több száz parcellákra terjedő rendezetlen birtok-részek szoktak felvétetni: ezt pedig nem hiányos telekkönyvezések okozzák, hanem a rendezetlen birtokok, a miért is senki azokra pénzt kölcsönözni nem hajlandó. Szomoru dolog, t. ház, ha egy országrészben még reális hypothekára sem kapható pénz csak azért, mivel a birtokok rendezetlenek, mert e miatt senki pénzt kölcsönözni nem hajlandó és ez az oka, hogy Erdélyben a hitel napról-napra mindinkább csökken. Méltóztassanak felvenni, hogy Erdélyben mai napig sincsenek erdei törvények, pedig az erdők képezik Erdélynek a legfőbb kincsét. A közös erdők és községi erdők a folytonos pusztitások, tolvajlások és korlátlan legelések következtében, a nemzetgazdászatnak kipótolhatlan kárára — máris elpusztulnakt. És, t. ház, hogy ha ehhez még az is fog járulni, hogy Erdély mint a bányászatnak tulajdonképi hazája, melyet ilyennek eddigelé még mindenki elismert, a bányaigazgatóságtól is meg fog fosztatni, igen természetes, hogy Erdélynek bányászati érdekei is kipótolhatlan veszteséget fognak szenvedni. Az erdélyi bányászati érdekek mindenkor igen fontosak voltak, a miért is az erdélyi bányászat érdekében évtizedeken át fennállott az erdélyi thesauriatus, a mely az erdélyi k. guberniumnak, azaz Erdélynek egy fontosabb dicasteriumát képezte. Ha tehát a bányászati érdekek nem lettek volna oly fontosak akkor, mint a milyen fontosak most is, sem a kormányok, sem az erdélyi részek nem tartottak volna fenn oly költséges apparatust, mint az erdélyi thesauriatus.

Sokat lehetne mondani azon tárgyról, sok szót lehetne füzni ezen ügyhöz, de mivel ez napirenden nincs, annak bővebb taglalásától ezuttal elállok, hanem fenntartom magamnak, midőn az erdélyi bányászati kérdés bármily alakban és bármikor is a tanácskozás szőnyegére kerülne, hogy akkor ahhoz tüzetesebben és bővebben hozzászólhassak. (Helyeslés.)

Igen kérem a t. házat és az igen t. összes ministeriumot, hogy az erdélyi birtok- és hitelviszonyok rendezéséhez elvégre komolyan és erélyesen hozzáfogni méltóztassék; méltóztassanak ezen intézkedések által azon hátrányokat pótolni, a melyek ezen szerződés következtében némely erdélyi termények kelendőségére nehezedni fognak. Ezen, és csakis ezen biztos reménynek fejében elfogadom a Romániával kötött nemzetközi szerződést azon tisztelettelteljes kérésem ismétlésével, melyet az erdélyi birtok- és hitelviszonyok rendezése tárgyában az igen t. házhoz és az igen t. összes ministeriumhoz intézni kötelességnek tartottam. (Helyeslés.)

A szász universitás ülései.

Nagy-Szeben, dec. 17.

A délutáni ülésben legelőbb Wittstock adá elő az oskola-és pénzügyi bizottság jelentését a) Brassó városa tanácsa kérésétől, hogy az universitás évenkinti 1525 ftnyi javadalmazást vessen ki a brassói iparoskola mellé szervezendő kétosztályu előkészitő oskola számára, melyben az előadási nyelv román lenne. — b) a brassói gör kel. központi oskolai hatóság kéréséről, hogy az universitás az ottani gör kel. főgymnázium javadalmazását 5000 ftról 12000 ftra emelje. A bizottság többsége e kéréseknek a hetes bizottsághoz utasitását inditványozza, oly meghagyással, hogy egyetértőleg a kiküldött egyetemmel indokolt javaslatot a jövő évi universitás eléterjesszen. — A bizottsági kisebbség a kérések haladéktalan teljesitését sürgeti.

Hoszabb vita után, melyben dr. Racuciu Rusu, Zaminer, Bologa, Obert, Schochterus, Hania, Pildner, Siegler és az előadó részt vesznek, az universitás szótöbbséggel a bizottsági többség inditványát fogadja el.

Horvát beterjeszti a bizottság véleményes jelentéstételét gridi Kelemen Juon és társai ellen folytatott pörösügye kivánt kiegészitéséről. — A bizottság előbbi javaslatához ragaszkiodik.

Dr. Racuciu a pör abban hagyását inditványozza.

Az universitás többsége a bizottsági javaslatot fogadja el.

Brukner a jogügyi bizottság részéről inditványozza, hogy a tanácsi uradalom községeivel a királyi haszonvételek és urbéri maradványok megváltása ügyében folytatandó kiegyezési tárgyalásokat megelőző lépések megtételét a hetes bizottság tegye meg.

Rövid vita után az universitás az inditványt elfogadja.

Mangesius emlitett bizottság részéről béterjeszti a) néhai Haupt nemzeti levéltárnok özvegye kérését nyugdij megadása végett, — b) nagydisznódi König Péter folyamodását, állitólag méltatlanul fizetett haladék-kamat megtéritése tárgyában. — Az universitás mindkét kérelmest elutasitja.

Schochterus jelentést teszen a pénzügyi bizottság nevében a szászsebesi gör. kel. egyházközség azon kéréséről, hogy az universitás az ottani gör. kel. néposkolát 2000 ftnyi javadalmazásban részesiti.

Hania, Deák, Rusu és Macellariu a folyamodás közvetlen tekintetbe vétele mellett szólanak fel; Schei[illegible]ber Ferencz és Pildner Károly a törvé[illegible] hatóságok előzetes meghallgatását ajánják. — Az universitás többsége a bizottsági tőbbs[illegible] inditványa értelmében az ügyet véleményes [illegible]lentéstétel végett szintén a hetes bizottsághoz [illegible]asitja.

Pomarius beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését Rot[illegible] Károly nemzeti számadó hivatali ideiglenes [illegible]őnök ideiglenes nyugalomba helyezésére [illegible]onatkozó elnöki inditványról.

Az universitás [illegible]gyelőre egyévi nyugalomba helyezi a beteg [illegible]kedőt 600 frt. évi nyugdijjal, tenedőit a rang[illegible]n utána következő hivatalnokra 300 frtnyi r[illegible]uneratis mellett bizván és kijelentvén, [illegible]gy a megürült főnöki állomást egyelőre nem[illegible]ölti be.

Elnök ezután [illegible]zárülést holnap délelőttre tüzi ki.

Ezzel az esti ülé[illegible] végetért.

Nagy-S[illegible]eben, dec. 18.

Emlitve volt, hog[illegible] az universitás a két pénztár kiadásai főössz[illegible]e végleges megállapitását még az előirányz[illegible]al kapcsolatos nehány ügynek letárgyalásaig [illegible]ggesztette föl. A kérdéses kiadások a közel[illegible]bi napokban megletek állapitva és ekkén[illegible] az universitás a mai zárülésben ezen kérdést[illegible]s megoldhatta.

Schochterus, [illegible]int a pénzügyi bizottság előadója, a számadás[illegible] megejtvén, következő eredményt mutatott be:

I. Nemzeti [illegible]őpénztár.

1. Rendes bevételek	138606 frt. 83 kr.
2. Rendkivüli bevételek	1500 frt,
összesz[illegible]	140.106 frt, 83 kr.
1. Rendes kiadások	108.239 frt, 34 kr.
2. Rendkivüli kiadások	31.594 frt 62½ kr.
öszesen	39,833 frt 96½ kr.
Marad 1876. vég[illegible]el	272 frt 86½ kr.

II. Hétbirák[illegible]pénztára.

1. Rendes bevétele[illegible]	41577 frt 24 kr.
2. Rendkivüli bevé[illegible]lek	250 frt,
összesen 4[illegible]27 frt 24 kr.	
1. Rendes kiadások	34737 frt 24 kr.
2. Rendkivüli kiadás[illegible]	6719 frt 81½ kr.
összesen 4145 frt 33½ kr.	
Marad 1876 végéve[illegible]	369 frt 90½ kr.

Bologa inditványozza, hogy a brassói gör. kel. fő[illegible]gymnázium [illegible]avadalmazása, ugy mint az iparoskoláké, ezutul évnegyedenként szolgáltatódjék ki.

Wittstock inditvnyozza, hogy nevezett intézet nem csak az e[illegible]deti dotatiot (3000-frt) hanem az utólag hat[illegible]ozott 2000 frtnyi, tehát az egész 5000 ftnyi javadalmazást félévenként kapja ki.

Gebbel elvileg nem [illegible]lenzi az inditványt, mindazáltal jelenleg nem [illegible]gadhatja el, miután okmányilag még nincsen [illegible]ölszerelve, mig ez történnék, az eddigi szokás[illegible] ajánlja, mely szerint a régi 3000 frt félévenként, az uj 2000-frt, csak évenként, még ped[illegible] decursive lett kifizetve.

Bologa Wittstock ilitványa javára saját inditványát visszavonja.

Az universitás Wittstock inditványát fogadja el.

Schafferdt a pénügyi bizottság részéről béterjeszti a beszterci tanács első tárgyaláskor függőben maradt [illegible]rvényét, hogy az universitás segélypénzt adjo a beszterczei levéltár rendezésére.

A gyülés. tekintettel csekély pénztár-maradékra, a segélyezést metagadja.

Ugyanazon előadó a [illegible]énzügyi bizottság nevében jelentést teszen a [illegible]lcsönkérők folyamodásairól.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

MARIANNA.

ELBESZÉLÉS.

Irta:

GEORGE SAND.

MÁSODIK RESZ.

XV.

(Folytatás.)

— Ez is ugy van, de én nem képzeltem, hogy megnyerhetném a Mariánna szerelmét. S ha Fülöpben igen sok az önbizalom, bennem tán igen is kevés van. És aztán, be kell vallanom, fő szenvedélyem volt az utazás, s mindig reményltem, hogy lesz módom megint elől kezdeni e vágyam kielégitését. Egy más, csak egy kis ügyességgel s világbeli jártassággal biró egyén maga keresett volna fel ily jó alkalmat a boldogulásra, minőt nekem a sors nyujtott. Én még az esetleget sem tudtam elősegitni s felhasználni. Mondtam én már neked azt százszor is, hogy magamra nézve nem vagyok semmire sem jó. Most már részemről mindennek vége s örülök, hogy legalább számodra tudtam egy kis nyugalmat biztositani.

Ne rontsuk meg a jelent hasztalan viszszaemlékezésekkel a multra. Azt mondod, lehet, hogy Mariánna szeretett volna engem . . . Ő jól tudja, hogy én azt nem vettem észre, s ezt soha meg nem tudná bocsátani. Bármily szelid, bármily higgadt legyen is egy nő, soha meg nem bocsátja egy férfinak azt, hogy vak volt iránta. Most már értem miért oly hideg hozzám, miért igyekszik annyira kerülni társaságomat, s tudom okát a kimért „ön“ megszólitásnak a régi bizalmas „te“ helyett, nem feledheti az elmellőztetést! és most, midőn ez önhitt suhancz, ki nem haboz, ki nem gondolkodik, szemtelenül kihivó, s nagyon is tisztán látó szemeivel sováran tekint reá: lesz alkalma saját hasznára boszszulni meg magát ostobaságomért.

Legyen neki édes a boszu, és legyen boldog, elégült, más kivánságunk nem lehet számára. Jó arczot fogok mutatni a kikerülhetlenhez s helyeselni választását, minden utógondolat nélkül.

— Azt roszul teszed fiam. Csak akarnád, nem volna még késő! De te nem akarod, de te nem szereted őt, az én szegény Mariánnámat! Ez elég baj reá nézve. Te boldoggá tetted volna őt is, bizonynyal nem leend az, oly emberrel, ki minden tekintetben kevesebbet ér nálánál.

— Ha bir ő azon fölénnyel, melyet te oly örömest tulajdonitsz neki, elég idején észre fogja venni, hogy mit ér a másik; még nem mondta ki az „igent.“

— Te kétkedsz abban, hogy Mariánna eszes, valóban most én kezdek téged balgának tartani, bocsáss meg, hogy ezt kimondom! Azt jól tudom, hogy senkit sem itélhetek meg a te szempontodból, és hogy mondhatnád rólam, hogy én nem értek a dologhoz. Azt is tudom, hogy bajos oly egyénnek megitélni észtehetségét, ki nem akarja kitüntetni azt, a mennyivel bir; de mikor hajlandó az ember valakit szeretni, keresi az alkalmat kiismerni — ha már szeret, kitalálja a létezőt.

Ha te akarnál szeretni . . .

Péter szótlan csókolta meg anyja kezét, s mély felindulást érzett, de melyet igyekezett azonnal elfojtani.

Közel volt hozzá, hogy bevallja neki, miszerint nehány nap óta kisértések martaléka, hogy vágyat érez szeretni, vagy tán szeret is már. Ha bevallja szenvedéseit, anyja majd igen élénk részt vesz benne, s oly küzdelemre találja ösztönözni, melyben nem merte hinni, hogy ő lehessen a győztes.

— Majd holnapután visszatérünk még e tárgyra — szólt — s beszélünk róla.

Lássuk előbb, miként kezd a dologhoz Gaucher. Most már késő re jár az idő, ideje lenyugodnunk. Ne nyugtalankodj anyám s légy meggyőződve a felől, hogy sokkal boldogabbnak érzem magam igy együtt élve veled, mintsem vágyakoznám valami jobb után.

André visszatérve szobájába, elhatározá könnyiteni szive nyugtalanságán s elővette naplóját. Azelőtti napon lejegyzett magán-beszédének végsoraiban, kissé szilaj-hangzásu gondolattöredékre akadt, melyet hogy oda irt, nem emlékezett reá, de mely meglepte őt s elmélkedésre ösztönzé.

— Az embernek — igy szólt magában, — emlékül füvész albumokat kellene szerkeszteni. Egy virág, egy lomb, egy fűszál vagy moha valamely szikláról, ereklye értékét képviselnék, ha e gyüjtemény egyes részletei eszünkbe juttatnák benső életünk mozzanatait, szivünk egy-egy hevesebb izgalmát vagy akaraterőnk fellobbanását.

Az embernek eszébe jutnának a kiállott veszélyek, vagy fáradalmak, egy-egy bajjal szerzett fűvészeti kincs megpillantásánál. Képzelete elé varázsolhatná, ujolag élvezhetné, egyes nagyszerü, vagy kedves tájak szépségét, mely élénken megragadta lelkét; de csakis a külvilág jelenségei képesek ez emlék-töredékeket felidézni, a lélektan egészen más szerepet játszanék . . .

E perczben André lépteket hallott végig haladni a folyosó recsegő deszkáin s le a lépcsőkön; azután a kaputnyitotta ki valaki s Péter kitekintve, az ablakon Gaucher Fülöpöt pillantotta meg, ki ugy látszott éj közepén szándékszik felkeresni a lerajzolandó szép helyeket.

XVI.

Éjfél után egy óra volt. — A Péter és anyja közti beszélgetés, melynek csak igen rövid kivonatát adtuk, több mint két óra hosszat tartott.

Minő szeszély üzhette most a fiatal müvészt a négy fal közül, hogy napfelkölte előtt hagyja el a házat? Rögtöni osszuság és harag szoritották össze Péter szivét, azon gondolatnál, hátha e fiatal bolond üzetve a vágytól biztositni függetlenségét, hirbe akarja hozni Mariánnát, hogy annál gyorsabban és biztosabban érhesse el az hajtott végeredményt.

André három ugrással mellette termett, midőn látta, hogy Fülöp egy elhatározással Validat felé veszi utját.

— Hová megy? kérdé le nyers hangon, tán alvajáró ön?

— Némi részben, — vonzá Fülöp, kinek arcza inkább meglepeté mint haragot árult el. A szerelem tesz azz az vonz, az mutatja meg az útat, a nélk[illegible] hogy biztosan tudnám merre kell haladnoi; hanem majd megtalálom bizonnyal falusi s[illegible]pem kastélyát, avagy kunyhóját. Tegnap erre[illegible]elé láttam őt távozni, ön azt mondta, hog[illegible] lakása az út mellett fekszik, a halmok mellett jobbról. Az éj tiszta s alig egy óra van [illegible]g hajnalig. Ne aggódjék miattam édes barátom nagyon sajnálnám zavarni önt szokásaiban.

— Legelső és legfőbb szokásom az, — felelt Péter — hogy őrködjem barátaim biztonsága felett.

(Folyt. követk.)

Folytatás a melléleten

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az universitás helybenhagyja a bizottság által megállapitott sorszámát a kölcsönben részesitendőknek és elfogadja egyszersmind Gebbel inditványát mely szerint a kiküldött egyetem meg van hatalmazva arra, hogy az egyetemi gyülés álta elvileg megengedett kölcsön kiadását utólag megtagadhatja oly folyamodóktól, kikről tudorist szerzett, hogy makacsul pontatlan fizető.

Dr. Pocurár és dr. Racuciu olvassák ellenvéleméneiket a mezőgazdasági szabályrendelet és : 1850 évi dotatio tárgyában határozatok eln, mire azután

Elnök az 1875 évi universitást befejezettnek nyilvánitja.

Kolozsmegye alispánjának jelentése.

Mltgs gr. főispán ur!

Tisztelt megyebizottsági közgyülés!

Mindő kötelességemhez képest jelentést vagyok teenő a mélyen tisztelt közgyülésnek, mindenekelő constatálnom kell, hogy utolsó közgyülés óta aránylag kevés idő, alig két és fél hónap ivén el, ezen rövid idő alatt nem történhetett annyi, hogy csak abból magából egy terjedenes jelentés anyaga telnék ki. Részben teht ezért, részben azért, mert tisztviselőtársaimközül többen szakjelentéseket lesznek szerencsés a tisztelt közgyülésnek előterjeszteni, melyek az egész lefolyt évet felölelik, az a jelelentésem a szokottnál rövidebb lesz, le annyival inkább reménylem, hogy ezért a tisztelt közgyülés elnézésében részesülök, mert ezáltal megkimélem ugyanazon dolgok kétszeri meghallgatásától.

Áttérve jelentésem érdemleges részére, mindenekelőt azon kevésbé örvendetes tényt kell jelentem, hogy a kolosi járás szolgabirája a kir. törvényszék által vád alá helyeztetvén, a mltsg gr. főispán ur által felfüggesztetett s helye ideiglenesen helyettesités utján betöltetett. Továbbá a m.-bikali járás szolgabirája hivatából indokolatlanul 14 napra eltávozván, ne különben az ürményesi járás szolgabirája ebbnemű törvénytelen és szabálytalan tények és mulasztásokat követvén el, elenök, valamint a b.-hunyadi járási alorvos ellen a fegyeni vizsgálat a mltsgs gr. főispán ur által elrendeltetett.

Végül a n.-nyulasi és a már állásától felfüggesztett kolosi járási szolgabiró ellen, a kik ellen a tisztelt bizottsági közgyülés a mult september hóban hozott határozatával a tisztikereset abbanhagyását mondotta volt ki, a nmlgu belügyminister ur rendelete folytán a tisztikereset megindittatott.

S hogy az egynemű dolgokat egy csoportban emlitem meg, nem hallgathatom el, hogy több kjegyző ellen szintén indittatott fegyelmi vizsálat. Igy az apahidi, boosi, csucsai, felső-réjsi, m.-ujlaki, m.-kályáni és ajtoni körjegyzők eln.

A mint előbb is megjegyzém, ezek kevésbé örvendetes tények s vigasztaló csak annyi ha lesz látható bennök, hogy a tisztelt közgyülés megyőződhetik belőlök arról, hogy ha az illetők kötelességeikről megfeledkeztek is, az ellenőrzésre hivatottak annál kevésbé.

A miré a számonkérőszék is meg fog ugyan emlékezni jelentésében, a beadványi jegyzőkönyv szrint az év elejétől a jelen hó 1-ig bevétetett összesen 8845 ügydarab, 1591-el több, mint a mult év megfelelő részében.

Ezek közül az emlitett napig ellátttatott 8796,

ellátatla 249.

E maga számok ismételten kényszeritenek annak kijentésére, hogy a jelenlegi munkaerő mennyiség tekintetében elégtelen az ügyek ellátására s hogy csak annyi eredmény is mutatható fel, az illetők megfeszitett munkásságán kivül annak is tulajdonitható, hogy én is tartottam meg magamnak egy ügykört, melyben fogalhazok, a mit azonban nem dicsekvésből emitek meg, hanem azért, hogy egyuttal elmondhassam, hogy e miatt nem marad annyi dőm a szükséges felvigyázásra, ellenőrzésre stb mint a mennyit azokra forditani óhajtanék és kötelességemben állana. De ennél nem kisebb baj az, hogy a már feldolgozott munkák kiadása, daczára annak, hogy ez év nagyobb részben napdijas irnokok voltak alkalmazva, az irodaszemélyzet számbeli elégtelensége mett nem eszközölhető oly gyorsasággal, a mint azt a közigazgatás természete és jósága megkivánja. Nem kivánok ez alkalommal e tárgyban inditványt tenni, de e bajra ismételten rámutatni kötelességemnek tartottam.

A mi a megye házi pénztárának kezelését illleti, arra nézve jelenthetem, hogy az a többször megtett pénztárvizsgálatok alkalmával teljes renden találtatott.

Itt helyen látom megérinteni, hogy a jelen év april havában 19. és 20-án tartott közgyülés által f. j.-könyvi számu határozattal kiküldött azon bizottság, a melynek kötelességévé tétetett volt javaslatot készitteni az árva pénzek kamatnak eddigi hiányos pénztári kezelése megváltoztatására, ezen megbizatásában eljárt s a jelen gyülés folyama alatt javaslatot fog előterjesztetni megbirálás és elfogadás végett.

(Folytatása következik.)

Elnöki jelentés

a kolozsvári egyetemi kör 187⁴/₅. évi működéséről.

(Folytatás.)

Nevezetes mozgalmat igért nehány tagnak azon törekvése, mely szerint egy sakkkört igyekezett egyletünk kebelében alapitani. A kör létre is jött, de megalakulásánál többet nem igen tett, mert rövid idei fennálása után feloszlott.

Részint választmányi, részint önképzőköri gyüléseken inditványoztatott elnökelődöm által egy „egyetemi zeneegylet“, továbbá „torna“-, „vivó“-, korcsolya tüzoltó egylet“ szervezére, de, habár elismerésben részesült a buzgalom, melylyel elődöm az eszmét megpenditette, a kör részint anyagi erő hiánya miatt, részint a hozzá nem illő tulságos kiterjeszkedés tekintetéből a nevezett egyletek létesitését elejtette.

Általában elmondhatni, hogy az ifjuság közgyüléseinken, melyeknek feladata körünk fennállását érdeklő fontosabb ügyek tárgyalása volt, meleg érdeklődéssel végezte teendőit, nem hagyva, hogy az oly nemes lelkesültséggel létrehozott intézmény a részvétlenség áldozata legyen.

A kör folyó ügyeit s a gyülések kezelési határozatait a választmány vezette, illetőleg hajtotta végre, s mint vezetője, állithatom, hogy mindig szorgalommal s az egylet érdekeit szem előtt tartó ügybuzgalommal.

A választmány mindjárt az év elején az első évi jelentés melléklésével felhivásokat küldött hazánk legtöbb s a külföld nehány lapkiadóihoz és szerkesztőihez ingyen példányok küldése végett. És, köszönet érette a nemes lapkiadóknak és szerkesztőknek, miként a titkári jelentésben látható, ők méltányolták nemes törekvéseinket s egyletünket tetemes ingyenpéldányokban részesitették. Igy történt, hogy a még ráforditott költség által hirlap- és folyóiratkészletünk oly tekintélyes lett s a mult évihez képest nevezetes gyarapodást mutat. Szaklapjaink mennyisége nem elégiti ki ugyan teljesen egy tudományokkal foglalkozó egyesület kivánalmait, de tekintve egyletünk kevés idei fennállását és nehéz terveit, elismerést érdemlő.

E hiányt pótolta némileg az egyetemi és muzeumi könyvtár kéznél álló tekintélyes szak lapkészlete, de mint nem mellőzhető szükséget a jövő feladata leend kielégiteni.

Könyvtárunk alapja a közönség és tanáraink részéről tett adományok által megvettetett, a jövő feladata leend ez alapra épiteni. Gyarapitására a választmány eddigelé a maga erején kevesett tehetett, oly körülmények között, midőn az egylet anyagi ereje, mult évi fennálása és jövendő biztositása érdekében teljesen igénybe vétetett.

Ha szomoru azon mellőzés, melylyel egyletünk a kormánynál találkozott, annál örvendetesebb azon részvét, melylyel iránta nemcsak az emlitett lapkiadók és szerkesztők, hanem tanáraink s ugy szintén Kolozsvár közönsége viseltetett. Tanáraink közül többen, névszerint dr. Abt Antal, dr. Brassai Sámuel, dr. Entz Géza, dr. Fleischer Antal, dr. Groisz Gusztáv, dr. Haller Károly, Imre Sándor, dr. Mártin Lajos, Szamosi János, Szász Béla és dr. Török Aurél urak egyletünk javára nyilvános felolvasásokat tartottak, melynek jövedelméből pénztárunkba 272 frt 25 kr. jutott. Ezen kivül Szamosi János tanár ur „Demosthenes, Görögország legnagyobb szónoka“ czimü felolvasását kinyomtatván, a tiszta jövedelmet körünknek ajánlotta fel.

Városunk bizottsága a választmány által kérelmezett. 3 öl fa árában 30 forintot utalványozott. Bretter Sámuel úr 10 forintot felülfizetett.

Egyletünk jóltevői közt különösen ki kell emelnem Péchy Manó gróf ő nagyméltóságát, ki a körnek egy 500 forintos földtehermentesitési kötelezvényt adományozott.

(Vége következik.)

Tanügy.

A székely-udvarhelyi tanári-kör első értekezése.

A székely-udvarhelyi tanárikör f. évi december 11-én tartotta első értekezét Héjja Endre elnök vezetése alatt. Folyó ügyek elintézése után, (jelentések, rednkivüli tagok megválasztása, inditványok tárgyalása) Suppan Vilmos előterjesztést tett az ipariskolák érdekében. Kiemeli azon tényt, hogy Magyarországban kiválóan csak a módosabb osztályok kiképeztetéséről van gondoskodva. Megmutatja, mily nagy mértékben van kifejlődve külföldön az iparos oktatás. Ezáltal, hogy hazánkban az oktatás ezen neme kevés kivétellel teljesen pang, roppant hátrányok háromlanak ugy iparunkra, mint iparos osztályunkra. Mindezek sürgetve intenek, hogy az iparos-oktatás minél több helyen legalább megkezdessék. Különösen a székelyföldet tekintve, kezdete volna ez egy iparág teremtésének, melyre a székely népnek annyira szüksége van.

A tanári-kar van hivatva, ezen eszmét Udvarhelyt létesiteni és ezzel mindenesetre nemes és dicső munkát végezne. Átmenvén a budapesti, kolozsvári és beszterczei ipariskolák tanulmányozására, előadó azon eredményekre jön, hogy egy iparosoktatás sikere függ: 1) az iparos körök érdekeltségétől; 2) a hatóság támogatásától; és 3) az oktatás szervezetétől.

Az utóbbit fejtegetvén, oly tantervet nyujt, mely elütő az ismétlő oktatásétól, a tanulóknak uj és hasznos ismereteket nyujt, mivelődésüket pedig emeli. Záradékul inditványozza, hogy a tanárikör kimondja, hogy egy ipariskolának felállitását szükségesnek tartja és minden eszközt felhasználni akar egy ilyen iskola létesitésére.

Ezen előterjesztés hosszabb tanácskozást idézett elő, melyben részt vettek: Tolvaly Zsigmond, Váró Ferencz, Héjja Endre, Nagy Samu, Suppan Vilmos, Szakács Mózes.

Az inditvány teljes terjedelmében elfogadtatván, a tanitásra tizenkét tanár jelentkezett.

Bizottság neveztetett ki a részletes tervezet elkészitésére, azon utasitással, hogy törekedjék az ipariskolának még e télen való megnyittatását lehetségessé tenni.

Ezután Molnár Károly értekezett a hospitálásról. — A közoktatási miniszterium egyöntetű tanitás elérésére hospitálást és módszertani értekezleteket rendelt el. A hány tanár van annyiféle képen fogatik fel az „egyöntetüség“ tehát a hospitálás is. Előadó megkisérti ezért vázolni a hospitálás czélját, eddig történt kiviteli módját és czélravezetőbb kivitelét. A ministeri rendelet megjelenéseig is már szokásban volt az igazgató hospitálása, mint ellenőrzés a tanterv helyes keresztülvitele fölött. A tárgy jól tanittatott, mikor a tanulók tudták s igy győződött meg az igazgató a tanitás helyességéről is. Hogy tanittatott a tárgy, arra nem terjeszkedett.

Ez azonban ellenőrzésnek kevés, az egyöntetűség biztositására semmi sem volt. — Az utóbbi csak akkor éretik el, ha minden tanárnak tér nyittatik, hogy saját tárgya érdekében más tárgyra felvigyázhasson és azoknak ugy terjedelmével, mint kezelésével megismerkedjék.

Ellenőrzés nem lehet czélja a tanári hospitálásnak. Mert a tárgy ellenőrzésére behozattak a tárgykönyvek, melyek egyszersmind az általános kezelésről is képet nyujtanak. A tanár módszerének ellenőrzése végett ott vannak a harmadévi conferencziák, hol a tanár előre meghatározza általános vonásokban elvégzendő tárgyát és alkalmazandó módszerét. Legfeljebb ellenőrizhetné a hospitálás ezen módszer helyes kivitelét, a tanitás technikáját.

De előadó szerint a hospitálás csak eszköz arra, hogy egyik tanár a másik mesterségét megismerve, a relativ legjobb módszert alkalmazhassa. Azon paedagogiai ismeret, mely a tanárnak a tanárképző-intézetben és egyetemen adatik, még nem elégséges arra, hogy bármely iskolánál tanitson. A tanárnak nem csak tárgyilag, hanem paedagogailag is tovább haladni kell; ezért szükséges, hogy minden iskolánál még egy iskola legyen, melyben a tanár tanitó, tanuló is. Ezen iskolát a hospitálás képezi, mely eszközöli azt, hogy a nyert paedagogiai elvek megszünnek puszta elvek maradni és mely által azok gyakorlati értéket nyernek.

A mi a hospitálás kivitelét illeti, roszalja előadó a sok helyt divó szokást, hogy a hospitáló tanár meg jegyzéseit visszatartja, hogy a jó collegiális viszonyt meg ne sértse. Már ezen felfogás elégséges arra, hogy a hospitálás unalmassá, megvetetté váljék. Nem szabad föltételeznünk collegáinkról, hogy a collegiális viszonyt megsértve látják, ha arról beszélgetünk, mivel közösen foglalkozunk.

A hospitálás eredményessé csak ugy fog tétetni, ha a tanároknak tér adatik, tett megjegyzéseiket egymással közölni és azok fölött vitatkozni. Hivatalosan kiszabattak hasonló czélra a módszertani conferencziák, ezeknél azonban a technikai kezelésre kiterjeszkedni nem lehet. Mig ha minden hospitálás után collegánkkal barátságosan megbeszéljük a szerzett tapasztalatokat, életrevaló eszmecsere fog fejlődni, mely kiható lesz a módszertani értekezletekre is, ugy hogy nem leszünk többé passiv szerepre kárhoztatva másnak értekezése mellett.

Sokan azonban még barátságos beleszólást sem türnek, mert azt hiszik, hogy szakmájukat más jobban nem értheti. Ez azonban hibás felfogás, mert minden tanár, ki tisztában van az oktatás lélektani alapjával, haszonnal hozzá szólhat más tárgy kezeléséhez, haszonnal azért, mert más szempontból nézi, mint a folyton szakmájával foglalkozó szakember.

Sokan azt kivánják a hospitálótól, hogy egész órán ott üljön, ez nem jogos, mert az óra különböző czélra forditatván, nem kivánhatja senki, hogy valaki, az ismétlést is meghallgassa, mikor az uj anyag kezelése végett hospitál. Hogy az óra alatti ki- és bémenése a tanulókat nem zavarja, arról a tapasztalat tanuskodik.

Sokan attól tartanak, hogy a hospitálás a tanitó tanár tekintélyét rontja. Előadó nem itt keresi a tanár tekintélyét. Ha a tanár roszul tanit, akkor a hospitáló nélkül is vesziti tekintélyét.

A mi a hospitáló magatartását illeti, az ha gyermekes, mindenesetre zavaró. De ez végre is csak a hospitálón boszulja magát.

Érdekes eszmecsere követte ezen előadást. Suppan Vilmos teljesen osztja előadó nézetét.

Kiemeli az egyöntetüség fontosságát, s hogy ez, csak erős közösségi érzettel lehet elérni. Mindenekelőtt meg kell törni a collegiálitásnak azon hibás felfogását, hogy az ember jó collega csak a bor mellet lehet. Ő meg van győződve és saját magából tapasztalta, hogy csak akkor jön létre valódi bizalmasság, ha egyik tanár a másikat saját műhelyében megismeri.

Tolvaly Zsigmond pártolja előadó nézeteit, de azt állitja, hogy a tanuló a hospitálót mindig ellenőrnek fogja tekinteni, mi a tapintatosan eljáró igazgató hospitálásánál nem történhetik.

Héjja Endre: az igazgatói hospitálással sok nehézség van összekötve. A tanár ellenben azért hospitál, hogy okuljon. De birálatában tapintatos legyen, mert bánt. Azt, hogy ez még jegyzőkönyvbe is menjen, egyátalán nem helyesli.

Kovács Antal a mellett van, hogy a birálat felvétessék a jegyzőkönyvbe. Nem lát ebben semmi bántót, mert ily esetben a megvitatás is felvétetik, melylyel a megbirált magát védi.

Ezekután a majdnem 4 órán át folyt ülés végződött.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, decz. 20. 1875.

— **A m. királyi** igazságügyminister Lénárd Imre tordai kir. ügyészt a maros-vásárhelyi, továbbá Nesztor József sepsi-szentgyörgyi volt kir. ügyészt a medgyesi és Capesius Gusztáv medgyesi kir. alügyészt a tordai kir. ügyészséghez helyezte át.

— **A m. kir. igazságügyminister** Gola Béla algyógyi járásbirósági aljegyzőt a gyula-fehérvári járásbirósághoz helyezte át és Bartók Károly felsőfehérmegyei volt aljegyzőt az algyógyi járásbirósághoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Egyetemünk a pályázatok** eredményének kihirdétése alkalmából szép ünnepélyt tartott ma d. e. a tanácsház termében. A rector magnificus megnyitó beszéde után Brassai Sámuel a latin és görög nyelvek tanitásáról tartott értekezést a jelenlevők nagy tetszése mellett. Ezt a pályázatok eredményének kihirdetése követte, melyről azuttal csak a végeredményt jegyezhetjük fel. A római jogból kitüzött pályadijat, 100 forintot, Kiss Mór nyerte el. A büntetőjogból, 75 frt, Récsi Géza. Az ausztriai s magyar magánjogból 75 forint Szentkirályi Gyula. A nemzet gazdaságtanból 150 forint. Békésy Károly. Az orvosi facultáson pályadijakat nyertek: Ráczkövi Sámuel 50 frt, Kiss Dávid 100 frt, Goldstein Mór 50 frt. A bölcsészeti karban a német irodalomból Hermann Antal 50 frt. A classica-philologiából Putnoky Miklós. A bölcsészetből Perdi Emil 100 frt. A természettudomány-mennyiségtani karban Egyed Mózes 50 frt, Koch Ferencz és Solymosi Lajos 150 frt, Tóth Mihály 50 frt, Dezső Béla 50 frtot.

— **Kolozsmegye** bizottsága szombaton folytatta üléseit s a következő ügyeket intézte el. 1. Az árvaszéki elnök megtette jelentését, mely feltünteti, hogy az ellátott, de le nem irt darabok száma szerfelett nagy s ennek oka az irnoki személyzet csekély volta. Alispán felhatalmaztatik, hogy jövőre, az előirányozhatlan alap terhére, dijnokot vegyen fel. 2. A megyei mérnök jelentése folytán kijelöltetnek a jövő évben készitendő útak s határozatba megy, hogy az útmunka megváltással hátrálékba maradotak, a szabály értelmében, hátralék-dijukat büntetésül kétszeresen fizessék meg. 3. A főorvos terjedelmes jelentésében feltünteti a megye egészségügyi viszonyait, mely ez évben kedvezőnek mondható, s más járvány, mint a nehány községben dühöngő diphteritis (roncsoló toroklob), nem volt. 4. A számonkérő szék jelentéséből kitünik, hogy ugy a központi, mint a költisztviselők a tavalynál sokkal magasabb számra menő ügyeket nagy szorgalommal látták el. 5. Az igazoló választmány bejelenti négy uj bizottsági tag választását, kik közül három véglegesen, egy pedig, mivel ellene felszólamlás adatott be, a törvényszabta 15 nap fentartásával igazoltatott. Az igazoló választmány jelentésének második része a virili névsor végleges megállapitásáról szólott. A névsor felolvasatván, kitünt, hogy azok közül három meghalt. Most ismét felvetődött azon kérdés, hogy jövőre nézve a virilis névsor mikép állapittassék meg s minden módozatok köztlegczélszerübbnek bizonyult be azon eljárás, melyet az alispán a jelen évben követett. S hiában szólalt fel Elekes György az eljárás ellen, az ismételten is helyeseltetett. 6. A sorrendbe kitüzött választásokra nézve a következő eljárás történt: az állandó választmányhoz tagul közfelkiáltással Berde Áron választatott meg; az igazoló választmány marad a régi; a kataszteri járási bizottságokhoz szükségelt három póttag kinevezése a főispánra bizatott. 7. Csucsai körjegyző: Kaszó Dénes fegyelmi ügyére nézve határoztatott, hogy az ügyiratok áttétetnek a törvényszéki vizsgáló birósághoz. 8. A községi ügyek legnevezetésebbike volt, mely az apahidi korcsma-jövedelemnek az ottani görög felekezetü iskola javára leendő átengedését tárgyalta. Az ottani képviselő testület ugyanis korcsma-jövedelmét a mondott czélra határozta ajándékozni, de melyet a közgyülés, miután az illető községnek semmi vagyona nincs s évi költségeit rovatal utján fedezi, mig az iskolának egy kőbányából tiszta jövedelme van, megtagadott. Az idő előre haladván s még a gyülésnek több tárgya levén, a főispán azon megjegyzéssel zárja be a közgyülést, hogy az hétfőn d. u. 3 órakor folytattatni fog.

— **Az erdélyrészi** birtokviszonyok rendezése élénken foglalkoztatja az országgyülési képviselőket. Lapunk mai számában közöljük Kolozsvár város képviselőjének beszédét, mely ép azon jogos panaszoknak ad kifejezést, melyek az erdélyrészi birtokviszonyokról most folyó czikksorozatunkban foglaltatnak. A ministerelnök ő nagyméltósága is a szabadelvü párt egyik értekezletén szives volt az erdélyirészi képviselőknek megigérni, hogy készséggel tesz magáévá minden e tárgyba vágó practicus javaslatot. Örvendünk, hogy lapunk a szerencsés, mely az emlitett czikksorozatban felfejtendi mindazon rendszabályokat, melyek egyedül képesek e türhetetlen állapoton segiteni. Megjegyezzük ez alkalomból, hogy a szóban levő czikksorozat megjelenése után Stein János könyvkereskedésében külön lenyomatban is kapható lesz.

— **Kletzer Feri** második s egyúttal utolsó hangversenyét szombaton a szinházban feltünőleg csekély közönség hallgatta meg, minek a napról-napra nyomasztóbbá váló pénzviszonyokon kivül főként az lehetett az oka, hogy az előadás bérlet-szünetben folyt le, minek következtében a bérletes páholy közönség csaknem egészen kimaradt. A zártszék sorokat már valamivel jobban megtöltötte a zene-kedvelő közönség; de más viszonyok között is nagyobb számmal találkoztunk volna. Pedig Kletzer úr hangversenye minden tekintetből nagyobb érdeklődést és pártolást érdemelt volna meg; a műsor minden egyes darabja kiváló s ritka élvezetet nyujtott. Kletzer úr Bogáthy E. k. a. zongorajátékának kiséretében összesen hat darabot játszott: egy „Adagió“-t Pergolesitől (a XVI. századból), egy „Ariát“, (szerzője nem volt jelezve a szinlapon), egy „Indiai éji zené“-t, „Romance“-ot, „Berceuse“-t (bölcsődalt) és egy „Idylle“-t, mely négy utóbbi a hangversenyző saját szerzeménye. Fölösleges is tán emlitenünk, hogy minden egyes darabját, melyeket bámulatosan finom, különösen pedig a pianir rimokban utólérhetlenül szabatos és gyönyörü érzelemteljes játékában valóban ritka művészettel adott elő, a közönség zajos tapsokkal kisérte. Legnagyobb hatást keltett azonban „Ária“ és „Berceuse“ czimü saját compositióival. Igen érdekes darabját képezte a műsornak az a négyes is: Dávid Felicien „Herculanum“-ja, melyet a szivességből közreműködő Sigmond Ákos úr hegedün, Gegenbauer József úr harmoniumon, Bogáthy E. k. a. pedig zongorán és Kletzer úr gordonkán adtak elő. A hangversenyben ezeken kivül még Bogáthy E. k. a. szép zongorajátéka, (Velencze és Nápoly“ Lisztől) a szinházi zenekartól a „Hamlet“ nyitánya és Kletzerné aszszony szavalata (Gyulai Pál „Éji látogatás“ czimü költeménye, zongora és gondorka kiséret mellett) foglaltak helyet; ezt a „Tulipatan szigetén“ czimü operette „Neuewelt“-szerü előadása fejezte be, melyet a szereplők tulságos éretlenkedései és esetlen rögtönzései a vége felé már csaknem élvezhetlenné tettek. Jó lesz az operettező színész uraknak és asszonyságoknak egy kicsit kevesebb vásári bódé féle izetlenkedésekkel fűszerezni (?) előadásaikat; mert meglehetnek győződve, hogy a közönség már nyakig van az operettek szellemtelen szellemdúzkodásával, melylyel a közönségnek még azt a kis részét is elidegeniték az operettétől, a szinművészet és egészséges humor eme colorralis kinövésétől, mely részben eddig még egy kis érdeklődés fennmaradt iránta. Különben meg kell jegyeznünk, hogy e megrovásnak még árnyéka sem éri Neszveda A. kisaszonyt és Medgyasszai I. asszonyt, kik Oleandert és Azaleát a szinpadi ildom kellő korlátai között játszták, s ének részleteikkel is az egyedül élvezhetőt nyujtották az egész operettében.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— **D. Boér Emma** asszony tegnap ismét énekelt. — Ugy halljuk, hogy ezuttal kényszerüségből történt e szerep elvállalása s igy kivételesen mi is elmulasztjuk hangot adni az e körülményt nem tudó nagy közönség méltó megbotránkozásának.

— **Kriza János** felett az akadémiában ma délután Szász Károly emlékbeszédet fog tartani.

— **Kővárvidék** kis-nyiresi kerületében Hosszu László szabadelvü jelöltet választották meg képviselőnek, 29 szótöbbséggel.

— **Wodiáner Béla** országgyülési képviselő szombaton Sepsi-Szent-Györgyre érkezett.

— **A deézsi** társalkodási egyesület folyó évi deczember hava 28-án délután 4 órakor az egylet helyiségében rendes közgyülést tart, melyre a tagok ezennel meghivatnak. Dézs. 1875 decz. 17.

— **Marosvásárhelyről** irják nekünk, hogy Nagy András iparos, kinek öngyilkossági kisérletéről megemlékeztünk volt, most már lábbadozóban van és élete megmentettnek tekinthető. Az ok, mi az öngyilkosságra inditotta volt, félreértésnek tünvén ki, ma már — mint rendesen ily eseteknél történni szokott, esze ágában sincs megválni e „rosz“ világtól.

— **N.-Szebenből** irják nekünk, hogy az ottani m. kir. jogakadémia ifjusága, jövő évi január 8-ikán, „segélyző egylete“ javára tánczestélyt rendezend. A rendező bizottságba a következők választattak meg: Kónya Rezső, Csanády Árpád, Wendel Arnold, Kirchgattor Lajos, Grell Michald, Gündisch György, Wendel Márton, Martini Gusztáv, Simonis Fridrik, Titus Livius, Bran de Lemény, Popea Viktor és Cipu János.

— **A szászok pápájáról**. Teutsch superintendes úrról, igen jellemző eseményt ir le nekünk egyik tudósitónk, a mely szerént ő szentsége a magyarok iránti — a „Tageblatt“ sugalmazásából is ismeretes — gyülöletének a magánkörökben is kifejezést adva, közelebbről egy magyar darab eljátszását tiltotta meg a tekintélye eőltt meghajló szász kisasszonynak azon megjegyzéssel, hogy „e félét még hallani se akar“ El se hinnők e nevetséges fészkelődést, ha biztos tudomásunk nem lenne arról, hogy a cultur nép egy másik nagy embere Schuller-Liblóy Frigyes (volt szebeni, jelenleg csernoviczi jogtanár) a szebeni jogász bálon a csárdást nem tánczoló szász ifjaknak kézszóritással köszönte meg tüntetésüket.

— **Fabritius Károly** országgyülési képviselő, ki ellen a szász ultrák, mint csak legközelebb emlitettük, mindenféle mesterkedést elkövetnek, a „P. Ll“ mai számában nyilatkozatot tesz közzé, melyből idézzük a következőket: „Községemnek, mely még 1868-ban képviselőjévé választott, eddig nem jutott eszébe panasz a miatt, hogy az országházban ülök; sőt teljes megelégedését fejezte ki azon egyházjogilag kirendelt helyettes müködése felett, ki távollétem alatt a lelkészi teendőket ép ugy tartozott ellátni, mint azon lelkészek helyettesei, kik a hatvanas években az ugynevezett szebeni országgyüléseken és a bécsi birodalmi gyülésben ültek. Hogy annak idején nem csatlakoztam azon szász képviselőkhöz, kik a Deákpártból kiléptek, sőt a szabadelvü párthoz álltam és a legközelebbi kép. választásokon mint ezen párt jelöltje léptem fel, azt a szász nemzet ellen elkövetett árulásul számitják be nekem. Ellenfeleim, kik „szász néppárt“-nak nevezték magukat, községemet lázitani kezdték ellenem, felhivásokkal abban vádoltak, hogy a népet megkötött kézzel akarom a kormánynak kiszolgáltatni, mert a „fusionált“ programm nélküli, u. n. szabadelvü pártba léptem. Noha igen befolyásos emberek szitották az agitatiót: mégis megválasztattam a szabadelvü és szellemü Segesvár város képviselőjének. Községemben fokozott erővel izgattak ellenem; az egyházi hatóság — a politikairól nem is akarok szólni — nem tartotta jónak ezen alkotmányellenes mozgalom ellen egész határozottan fellépni. A kért szabadságot ismételt kérésem daczára még akkor sem kaptam meg, midőn más szász lelkészek, kik szintén megválasztattak képviselőnek, már rég megkapták a szükséges szabadságidőt. Kerületi esperesem saját hatásköréből kifolyólag 14 napi szabadságot adott, igy vált lehetségessé szeptember havában Budapestre utaznom. A superintendentia részéről csak okt óberben kaptam szabadságot, mikor a delegatióba hivattam be. Hogy azóta mi történt községemben, arról hivatalos tudomásom nincs. De ha azt venném észre, hogy a gyengeség vagy rosz akarat kenyértörésre viszik a dolgot, akkor ellenfeleim jól fognak cselekedni, ha eszükbe jut, miszerint egész elszántságom van alkalmas utat módot találni a nyugalom s a rend helyreállitására. Az ellen nincs kifogásom, ha az incompatibilitás a törvényhozás utján a lelkészekre is kiterjesztetik, de hogy ezen incompatibilitást mesterkélt módon csak rám nézve mondják ki, mert a szabadelvü párthoz tartozom, nem pedig a szász képviselők azon csoprtjához, mely megbizói nyilvánvaló hátrányára tüntetőleg Miletics és Borleával szavaz, hogy csakis én engedjem meg magamat a mandatumról való lemondásra szorittatni, holott más szász lelkészek (Leonhard, Seraphin es Ernst) háborithatlanul tartozhatnak a szélső jobboldalon ülő malcontentus párthoz, arra nem fog rábirni semmiféle agitatió.

— **Köszönetnyilvánitás**. Stein János ur a kolozsvári „Polgári dalegylet“ pénztára gyarapitására egy 19 frt 20 krról kiállitott és nyugtázott számlát ajándékozván, e nemes keblü ajándékért fogadja az alólirt választmány ősziute köszönetét. A „Polgári-dalegylet“ választmánya 1875. decz. 15-én tartott gyülése határozatából. Koleszár Sándor, titkár.

— **A „Franklin társulat-“nak** lapunk mai számához mellékelt könyvjegyzékben foglalt karácsonyi és ujévi ajándékoknak alkalmas ifjuságiiratok, imakönyvek, magyar költői müvek, regények stb. kaphatók Kolozsvártt, Stein János könyvkereskedésében.

— **Egy gyilkosság részletei**. A következő sorokat vettük: M.-Nemegye 1875. decz. 15. T. szerkesztő ur! Becses lapja ez évi 180-ik száma „Belföld“ rovatában Beszterce 1875. decz. 4-éről keltezve egy tudósitás jelent meg, melyben tudósító megemlékezik egy Mózeshitvallásu ifju által elkövetett gyilkossági merényletről is. Erre vonatkozólag kérem fölvenni lapjába e sorokat is. A meggyilkolt ifju Kertész Ferencz, m.-nemegyei, ev. ref. vallásu, 18 éves. Fölocsudott állapotában haza szállittatván, szegény özvegy édes anyja és nővére ápolása mellett pár nap mulva eszméletét rövid időre visszanyerte és még képes volt — habár szakgatottan is — elbeszélni szomoru esetét. Virágosberek és Magosmart között egy zsidó szekerére csalta fel azon biztatással, hogy Bethlenbe szállitja. A betleni távirdára leveleket vivő ifju semmi roszat nem gyanitva, a zsidó szekerén elhelyezkedik s ottan ledőlvén, elalszik, midőn pedig fölébred, észreveszi, hogy a zsidó nem Bethlen felé utazik. Fölülvén, le akar szállni, de a zsidó lenyomja, bundával betakarja, száját betömi, ráül s igy érkezik késő este a kerlés-lekenczei utvonalon a sz.-czegői határra. Ottan lovait megállitja, rá pisztolyt (revolvert) szegez, főbelövéssel fenyegeti, ha kiáltani vagy menekülni merészelne. Sőt a megijedt ifjut lovai elébe állitja, ki midőn látta, hogy a zsidó szekeréhez visszatért, el akart szaladni, de a zsidó utoléri, pisztolyával (revolverével) főbe veri, koponyáján és arczán iszonyu mély sebeket ejtvén. Ezeknek előadása után iszonyu kinok között pár nap mulva october 21-én elhalt. Orvosi fölbonczoltatás után eltemettetett oktober 23-án. Gyilkosa szász-szt-györgyi Kisselstein Gedali izraelita pedig bűntényét beösmerve, elfogatott és a beszterczei törvényszéknek még oktober 20-án átadatott. Azóta mintha örök feledésre lenne kárhoztatva, mély hallgatással mellőztetett ez ügy, mig végre Cserhalomtáji ur erről megemlékezvén, alkalmat adott annak fölelevenitésére. Valóban nem foghatjuk meg, minő akadályok gátolják a nagyérdemü beszterczei törvényszéket gyors igazságszolgáltatásában, miután e borzasztó büntény már constatálva van. És bámulunk a felett, hogy a meggyilkoltnak inségben szenvedő bánatos édes anyja még értesitést sem nyerhetett ez ügyről: pedig akár keresztyénellenes zsidó fanatismus, akár rablási merényletnek tekintsük e bünténytt, méltányos volna sorsa enyhitésére a gyilkos vagyonából némi kárpótlást nyerhetnie, annyival inkább, mert ama szerencsétlen ifju — mig élt — szolgálatával szerzett fizetéséből gyámolitotta nyomorban lévő özvegy anyját. De másfelől e borzasztó merényletről értesült közönség is a szerencsétlen iránti részvét és érdeklődésből elvárja az igazságszolgáltatástól ily esetek ismétlődésének elrettentésére a büntetés szigorát. Többek nevében Csejdi István, m.-nemegyei ev. ref. lelkész.

— **Apró hirek**. A lozowo-sebastopoli orosz vonalon borzasztó vasuti szerencsétlenség történt s kétszáz halottról érkezett hir. Vöslauban nagy tüz volt, a jóhirü Kártoly-fonoda égett le. Albrecht főherczeg az orosz táborkari akadémia disztagjai közé emeltetett. Pogodin orosz történetiró meghalt 75 éves korában. A bécsi törvényszéknél jelenleg 485 vizsgálat foly vétkes csődök ügyében. Beregmegyében a verbiási ruthen templom porig leégett; a tüzet az oltáron feledett égő viaszgyertya okozta. A „Figyelő“ szerkesztésétől Szana Tamás ujévkor visszalép s a lapot P. Szathmáry Károly és Ábrányi Emil fogják szerkeszteni, társadalmi és irodalmi irányban.

— **Necrolog**. Szőcs Sándor és nője Herepei Zsuzsa, a maguk és gyermekeik: Giza, Erzsi, Szilvester Domokosné, Sándor és Nándor, valamint anyjuk: özv. Herepei Károlyné s többi gyermekei: Ilka, Benedek Antalné, Károly, Ödön, Gejza, Kati, mint szintén minden övéik és rokonaik nevében tudatják az őket ért csapást, hogy a szelid gyermek, szerető testvér, tiszteltő unoka és jó rokon Szőcs Lenka, f. hó 17-én, reggeli 8 órakor, agygyuladás és szivhüdés okozta másfélnapi kinos betegség után, 14 éves korában, Vizaknán szenvedni megszünt.

— **A világ** legnagyobb dalárdája kétségkivül az volt, mely f. hó 13-dikán Madrasban a walesi herczeg tiszteletére énekelte a „God bless the Prince of Wales“ hymnust. Ez a dalárda nem kevesebb, mint tizennégyezer benszülött és európai énekesből állott. E dalárdán még csak azon amerikai zenekar tett tul, melynél a nagy dob szerepét tizenkét fontos ágyuk vitték.

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről.

December 19-én 5% Metaliques 69.35 frt Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 73.75 frt. 1860-iki államkölcsön 111.80 Bankrészvények 922.— Hitelrészvények 204.30 London 113.70. frt. Ezüst 106.1 Cs. kir. arany 536— —. Napoleond'or 911- 100 mark német értékü 56.20.

Urbéri kötvények Magyarországi 79— Temesvári 79—. Erdélyi 79.25 Horvátország 83.50.

Felelős szerkesztő: **Ékésy Károly.**

A közönség köréből.*

Hálanyilvánitás.

Kötelességemnek tartom a nyilvánosság előtt forró köszönetet szózni az egyetemi hallgató urak számos tagjának, de különösen Orbay Mátyás és Tiltscher Ede joghallgató és Bajkó Mór, Fülöp Endre Csiby Péter tanárjelölt uraknak, azon baráti szeretetőkért, melylyel engem a legválságosabb napokban szivélyesen körül öleltek. Fogadják a nemes lelkü barátok szivemnek legforróbb hálanyilatkozatát.

Kolozsvár, 1875. dec. 20-án.

Gyatársuk
R. Obltek Károly
tanárjelölt.

*) E közérdekü felszólalásnak szánt rovat alatti közleményekért csupán csak sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Korcsolyák

A világ minden nagyobbrendü korcsolya-egyletektől elismert, **merikai Halifax**, és többféle más szerkezetü korcsolyák kaphatók nagy választékban

a Csapó Sándor úr bazárjában.

FIGYELEM!!!

Hol árulják Kolozsvártt legolcsóbban a legcsinosabb és legczélszerübb

KARÁCSONI ÉS UJ-ÉVI AJÁNDÉKOKAT?

a KOHN LAJOS diszárutárában

főtér, báró Jósika-ház alatt.

Megérkezvén külföldi utamból, üzletemben **karácsoni és új-évi** ajándék-czikkekből tárlatot állitottam fel a n. érd. t. cz. közönség szemléletére.

Bevásárolt czikkeimet **FISCHER ANTAL úr** választotta ki, a kinek több évi kereskedői pályáján szerzett tapasztalatai és jó izlése, valamint a kútforrások teljes ismerete kezeskednek választása kitünőségéről és üzleti összeköttetései az árak jutányosságáról.

Kolozsvár város és vidékének n. érd. közönsége előtt ismeretes üzletelvem: **mindig újat és olcsó árban!**

Raktárom gazdagságáról tanuskodand nehány czikk menynyiségének felsorolása u. m.

3000 darab gyermek-báb 2 krtól 5 frtig
1000 „ dobozban (katonák, edények, házak) 10 krtól, 2 frt 50 krrig
2000 darab mindenféle fajta állat 2 krtól 80 krig
2000 „ pénztárcza 10 krtól, 2 frt 20 krig
3000 „ tollkés 10 krtól, 2 frtig
10,000 darab szivarszipka 1 krtól 5 frtig
10,000 „ pipa 1 krtól, 6 frtig.

A n. érd. vidéki közönség részére szolgálok igen csinos csoport-játékokkal 1 frttól, 25 frintig, a melyek minden fajta játékot tartalmaznak.

Az újonnan berendezett bécsi és marburgi **czipő-raktár** jóságáért felelőséget vállalok és e nemben javitásokat is elfogadok.

Dús raktárral rendelkezem igen olcsó férfi fehérneműekből.

Esernyő-raktárom **1 frtól 6 frtig,** erjedő áru esernyőkkel rendelkezik.

látszerészi czikkekben telepem e piaczon egyetlennek és legolcsóbnak van elismerve.

(508) (4—4)

KOHN LAJOS, a diszárutár tulajdonosa.

(544) (1—3)

Üzlet nagyobbitás és új berendezés.

Van szerencsém a n. é. helyi és vidéki közönség szives tudomására juttatni, miszerint a helyi piaczon a **„Zöldfához“** czimzett **fűszer-, festék-, anyag- és lisztüzletemet,** miután annak helyiségei a n. é. közönség eddig tapasztalt és folytonosan növekedő pártolásának már meg nem felelhettek, tetemesen megnagyobbitottam és azt a mai kor kivánalmainak megfelelőleg egészen ujból rendeztem be.

Több **külföldi** és **belföldi** elsőrendü kereskedői házakkali összeköttetéseim azon kellemes helyzetbe hoztak, hogy üzletem a legjobbáruczikkekkel és gyors kelendőségekért folytonosan frissel láthatom el, a lehető legjutányosabb árak mellett; a már eddig megjöttekből, különösen bátorkodom ajánlani nagyon jó fajtáju **gyöngy-, cuba-, ceylon-, neylghery-, arabiai-, mocca- és java-kávéimat;** több fajtáju kül- és belföldi **rumokat** különösen az **ananas-, jamaikai- és cuba-ruhmot;** nagyon jó és tiszta aromáju **theákat,** mindennemü friss **kásákat,** a közelgő **ünnepekre** különösen szép és jó **liszteket;** általánosan elismert jóságu **szappanokat; bécsi, pesti, szebeni steárin** és reczézett **hesperus,** ugy szinte **takarék- és tisztitott fagygyuyertyákat;** a legtisztább fajtáju **salonpetroleumot** és még számtalan itt mind elő nem sorolható áruczikkeket.

Végül még a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom, hogy üzletem **nemes telken léve,** nem vagyok **köteles** az üzletemben elárusitott **szeszitalokat a városi haszonbérlőtől vásárolni** és igy egészen **tisztán** a maga valódiságában árusithatom el; különösen ajánlom a syrmiai és belföldi ó-szivoriumjaimat, egészen tiszta fenyőviz és seprőpálinkát, többféle kül- és belföldi liquer és rozsolisokat; továbbá a közönséges 37° szeszt, (spirius), mely utóbbi legalkalmatosabb és legjutányosabb a pálinka készitéshez, ugy szinte pulitur és lack készitésre is; mely a fent eléirt oknál fogva ületembe legjutányosabban kapható.

Elvül tüztem ki, különös figyelmet forditni ezutánra is a gyors és pontos kiszolgáltatásra, különösen a vidéki megrendeléseknek a legnagyobb figyelemmeli elcsomagolásra.

A n. é. közönség eddigi oly nagy mértékben tapasztalt pártolását kérve, maradok alázatos tisztelettel: **REICHARDSPERG JÓZSEF.**

Maros-Vásárhely, december-hó 1875.

Egy GYAKORNOKI állomás van üresedésben üzletemben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(487) (3—3)

Zenemüszerek,

a melyek 4—200 darabot játszanak; expressivval, mandolinevál, dobbal, harangjátékkal, kézcörgettyűvel, éghangokkal sat.

Zenepalackok,

a melyek 2—16 darabot játszanak, necessairek, szivarállványok, svájcziházak, fényképalbumok, írószerek, kézityűszekrények, levélnyomtatók, szivar-tárczák, dohány- és gyufatartók, dolgozóasztalok, palaczkok, sörpoharak, pénztárczák, szélcsek sat. mind zenével. Mindig legújabbat ajánl

Heller J. H., Bern.

Képes árjegyzéket bérmentesen küld. Csak a ki eryenesen tőle rendel, kap valódi Heller-féle műszereket.

Eredeti sorsjegyek szorosan napi árfolyam szerint.

Részletekre csak 2 frt. foglalóval és 10 havi 2 frtos részlet-fizetésekkel, mely idő alatt a vevő minden nyereményre játszik és végre az eredeti kikapja.

Tekintve jelenlegi mély olyan olcsó **LUXUSFUTÓKIFÉLESÉG** 30,000, 20,000, 10,000, 2000, 1000 stb. stb frtos nyereményeket nyujtunk, különösen

az árfolyam emelkedése igen valószínűnek tekinthető.

Vidéki megrendelések csak az összeg bekülldése, vagy kesepénz fogladó és a hátra levő összeg utánvétele mellett teljesíttetnek. Kesepénz küldeményeket bérmentve kérünk, valamint részletfizetőknek hétyegre 19 kr. mellékelendő.

A cs. k. szab. Wiener Handelsbank váltó-irodája,

(491) ezelőtt **Joh. C. Sothen, Graben 13** (9—9)

Innsbrucki és salzburgi 20 forintos sorsjegyek.

Minden sorsjegynek legalább 30 forinttal kell kihuzatnia.

Húzások december 5-én fényeremény 20 000 frt.
januar 3-án „ 30,000 „
januar 5-én „ 10,000 „

A Lairitz-féle erdőgyapot-termékek,

alruhák és mindenféle **kelmék**, valamint **erdőgyapot-pamut ts készülékek**, a hírneves **remdai** gyárból Thüringiában, a melyek

köszvény és csúz ellen

ezerszeresen hasznosoknak bizonyultak be, **Segesvár** és környékére nézve valódi minőségben csupán (493) (9—12)

TEUTSCH J. B-nél kaphatók.

(529) (4—6)

ROTHAUSER TESTVÉREK.

Karácsoni és ujévi ajándékok

a legjutányosabb szabott gyári áron

kaphatók kicsinyben

a

díszmű-, norinbergi- és fényüzési áruk

NAGYKERESKEDÉSÜNKBEN.

Ajánlatos tárgyak:

Emlékkönyv (Albumok) 25, 50 és 100 képek 50 krtól 20 frtig.
„ zenével 7, 10, 15, 20, 25 frt
Varrónecessair, berendezve 50, 75 kr.—5 ft.
„ zenével 8 frttól 25 frtig.

Fa-díszmüáruk.

Szivartartók, irószeszközök, tüzeszközök 50 krtól 10 frtig.
Berendezett utazótáskák 8—12 frt.
Szivarszekrények 4—15 frt.

Bronztárgyak.

Irószeszközök, gyertyatartók, pénzszekrények, ikrók, ékességek 2—25 frtig.
Irósztalkészletek 10—20 frt.
Élegek 12 darab 1.50—25 frt.

Chinaezüst fényüzési tárgyak.

Gyertyatartók, Többkarú gyertyatartók, czukorszelenzék, kávéműszer, tüzszerek, kenyérkosarak 1.60—25 frtig.

Bőr-díszmüáruk.

Pénztárcák, levéltárcák, szivartárcák, irómappák, necessair, táskák, kosárkák 50 krtól 15 frtig.

500 franczia különlegesség.

Bronz éleg, porcellán, bőr- és fa-gyöngyház, elefántcsont, báli és fekete teremegyezők, papír, vászon, selyem, és színes atlasz, marabuval vagy a nélkül 1.50—20 frtig.
Elefántcsont és gyöngyházból 10—30 frtig.

Övek hölgyek számára.

Éleg, bronz, ezüst és bőrből 1—7 frtig.
Valódi francia ékszerek és pierre de Strasse mellük, fülfüggők, kés letek, csatok, nyakékek 2.50—10 frtig.
Gyöngyház jett és **kautsuk** a legszebb és legujabb 1—10 frtig.

Uj karácsonifa diszitmények.

Lámpák, diók, jegeses gyümöles és fénykőgyertyatartók, 5 krtól 1 frtig.
Szinházi tárcsó, bőr, elefántcsont, gyöngyház és zománcból 1.50—25 frtig

Bábfélék.

Bábasztalkészlet 40 krtól 20 frtig.
Bábszobakészlet 10 krtól 10 frtig.
Bábszekrények 20 krtól 10 frtig.
Bábfehérnemüek 20 krtól 75 krig.
Bábcipők 30 krtól 50 krig.
Bábfegyezők 10 krtól 75 krig.
Bábingek 10 krtól 1 frtig.
Bábok hajjal 10 krtól 5 frtig.
„ „ ingben 10 krtól 3 frtig.
„ „ öltönyben 25 krtól 15 frtig.
„ „ szélők 1 50—5 frtig.
„ „ menők 1.50—25 frtig.
Különlegességek báboknak való.
Porcellán öblönyök és készletek, fokozatok, szekrény és velocipédek.

2—4 éves leányoknak.

Fröbel-féle rajziskola.
Fröbel-féle játékok 50 krtól 3 frtig; számlaló és számitógépek, összetétjátékok 50 krtól 5 frtig.

4—10 éves leányoknak.

Fröbel-féle kötőiskola 50 krtól 3 frtig, pamutgömbölcs és himzésiskola 50 kr. 2 frtig.
Gyöngyhimzőné és fodrászné 1—3 frtig.
Kis divatárusnő 2—4 frtig.
Kis és nagy vivőiskola 2—4 frtig.
Mindenféle magánfoglalkozási játékok.

4—10 éves fiuknak.

Szinládácskák 10 krtól 10 frtig.
Rajzeszközök 50 krtól 12 frtig.
Rajzképek 50 krtól 3 frtig.
Tollkések 10 krtól 3 frtig.
Büvös lámpák (laterna magica) 12 képpel 65 krtól 5 frtig.
A kis Bocko 1 frttól 10 frtig.
Tündérjátékok 1 frttól 10 frtig.
Tájképek 1.50—5 frtig.

Játékáruk.

Kicsided gőzgépek, legujabb rendszer, 10 frttól 20 frtig.
Amerikából érkezett uj játékáruk, órákkal, gőzmozdonyokkal, vasuti vonalok, tüzifecskendők, omnibusok 2 frttól 10 frtig.
Velocipédek 1.50—15 frtig.

Mulatságos játékok.

Harang és kalapács 5 krtól 1 frt 50 krig.
Domino 5 krtól 5 frtig.
Omnibusjáték 2 frt.
Sok uj játékok és Lotto-nyereményekkel.
100 féle különféle társasági játékok 10 krtól 3 frtig.

Cottilon-rendjelek.

Mindennemű 5—50 krig, köszöntőjegyek 10—50 krig.

Uri készletek (Garnitura).

Kézelőgombok éleggel, bronz, elefántcsont és gyöngyház, mindennemű inggombok.

Korcsolyák.

Legfinomabb nemü Halifax 6.75—8 frtig.
Angol és franciaféle mindenn. 1.40—10 frt.

Öntött tárgyak.

Órák többkarú gyertyatartókkal, levélnehezék legujabb nemüek állványok éleggel.

Terracotta-áruk.

Öblönyök kis és nagy 1—20 frtig.
Dohánytartók 1—3 frtig.
Viztartók (Aquarium) 5—12 frtig.
Hamucsészék 20 krtól 1 frtig.

Illatszerek.

Asztalzamat legfinomabb 50 krtól 2 frtig.
Patschouli ibolyaszinü.
Yangi Lang.
Reseda, rózsa stb. 20 kr. 3 frtig.
Kölni víz 50 krtól 2 frtig.
Piperevíz 40 krtól 2 frtig.
Berendezett dobozok 20 krtól 5 frtig.
Kosarak illatszer és szappannal 20 krtól 5 frtig.
Rothauser testv. szappan 1 frt 20 kr. a tucat.

Esernyők.

Alpacca félék 1—3.50ig selyem 4—5 frtig.
Gros de naple 4—7 frtig.
„ „ „ 12 részes 6.50—12 frtig.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ROTHAUSER TESTVÉREK.

Egyesült gyári árudaltétér, mégyben és kicsinyben. Főraktár, Budapest, Királyutcza 1. sz., fok Hetvenutcza 16. sz.

!!Jótékonysági bazár!!

Bécs, Körnerhofgasse **4. szám.**

Az ezen czim alatt:

Az első

bécsi fehérnemü-gyár

Bécs, Körnerhofgasse **4. szám.**

által jótékony czélra rövid idő előtt **megnyitott bazár** valóban jeles minőségü

Női ing 2 frt helyett **csak 1 frt.** **uri, női** **Uri ing** 2 frt helyett **csak 1 frt.**

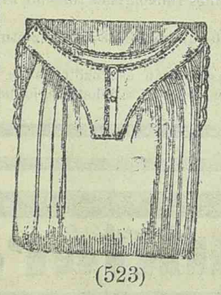

és gyermek-fehérnemüek,

vásznak, asztalnemüek stb. stb.

mesés olcsóságu eladása által a monarchia legtágabb köreiben feltünést keltett; a sokoldalu utánmegrendelések által felbátoritva, a gyár elhatározta magát egy csőd alá került jelentékeny szövőgyárt igen kedvező feltételek alatt átvenni, miáltal azon helyzetben van, további rendelkezésig alábbirt árakon,

az előállitási ár felén adhatni.

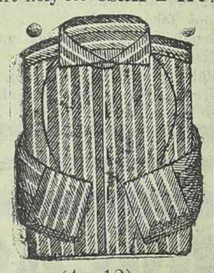

(523) (4—12)

Két forint helyett csak egy forint!

12 darab angol batisztkendő szines széllel, beszegve	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
1 darab schirting uri ing sima vagy redős mellel	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
1 darab valódi szinü legujabb divatu perkailing	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
1 darab valódi angol tricot-mellény vagy nadrág fehér vagy szines	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
6 darab elegans batisztkendő, szines széllel, beszegve	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
6 darab háromféle nyakgallér legujabb formáju	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
Egy slingölt női ing, legjobb schirtingből	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
Egy elegans női nadrág szegélyes diszitéssel	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
1 darab finom schirting szegélyes éjjeli corsett, legjobb minőségü	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
6 darab finom vászonzsebkendő, valódi vászonért jótállás	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
1 darab finom szines Creton-ing, tartós szinért jótállás	előbb 2 frt — kr, most csak 1 frt — kr.
1 darab fehér uri ing, sima hármas mellel	előbb 3 frt — kr, most csak 1 frt 50 kr.
1 darab dusan diszitett női ing, legjobb minőségü	előbb 3 frt — kr, most csak 1 frt 50 kr.
1 darab legfinomabb himzésü női nadrág, elegans készitmény	előbb 3 frt — kr, most csak 1 frt 50 kr.
1 darab schirting női alsószoknya, legjobb szabásu	előbb 3 frt — kr, most csak 1 frt 50 kr.
1 darab uri lábravaló valódi vászonból	előbb 3 frt — kr, most csak 1 frt 50 kr.
1 darab angol Oxford-ing, legujabb minta, valódiságért jótállás	előbb 4 frt — kr, most csak 2 frt — kr.
1 darab valódi rumburgi vászoning ous mell-redőzettel	előbb 4 frt — kr, most csak 2 frt — kr.
1 db legfinomabb himzésü báli-ing, kézi himzés, legujabb szabásu	előbb 4 frt — kr, most csak 2 frt — kr.
6 pár finom angol kézelő legdivatosabb szabásu	előbb 4 frt — kr, most csak 2 frt — kr.
1 darab finom himzésü női-ing, dusan fölszerelve	előbb 4 frt — kr, most csak 2 frt — kr.
Egy elegans franczia Corsett, dus himzéssel	előbb 4 frt — kr, most csak 2 frt — kr.
Egy finom női alsó szoknya, dusan diszitve	előbb 4 frt — kr, most csak 2 frt — kr.
Egy darab legfinomabb rumburgi vászon férfi-ing, sima vagy ránczos	2.50 3, 3.50 4 frt.
Egy darab finom rumburgi vászon férfi-ing himezve	3.50, 4, 4 50, 5 frt.
Egy darab finom vászon női-ing sima és fantasiával	1.50, 2, 2.50, 3 frt.
Egy darab finom himzett női vászon ing	2.50, 3, 3.50, 4 frt.
Egy darab 50 rőfös finom zsinór barchent	7.50, 8, 9, 10 és 11 frt.
Hat darab 3/4 szél. lepedő varrás nélkül	9, 10 frt.
Hat darab 8/4 szél. finom, egészen vászon lepedő	14.50. 15.50, 16.50.
Egy darab 6 személyre számitott asztalteritő czwilch és damast	3, 3.50, 4, 4.50 és 5.50
Egy darab 2 személyre számitott asztalteritő czwilch és damast	8.50, 10, 11, 12 és 14 frt.
Egy darab 30 rőfös 4/4 szél. háziv ászon	6.50, 7.50, és 8 frt.
Egy darab 46 rőfös 5/4 széles Creas-vászon	16, 17, 18 és 18.50.
Egy darab 50 rőfös 5/4 széles irlandi és hollandi vászon	20, 22, 23, 25, és 26 frt.
Egy darab 54 rőfös 5/4 széles rumburgi vászon	24, 25, 26, 28, 30, 32 és 36 frt.
Tizenkét darab törülköző czwilch és damast	3.25, 3.75, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.
1 női nadrág legjobb zsinór-barchentből sima és dús diszitéssel	1.25 és 1.50 frt.
1 alsó ruha legjobb zsinór-barchentből sima és dúsan diszitve	1 80, 2, 2.50.
1 corsett barchect, sima és dúsan diszitve	1.25, 1.50 és 2 frt.

Megrendelések készpénz beküldése vagy utánvét mellett:

An die Erste Wiener Wäsche-Fabrik, Wien, Kölnerhofgasse 4.

STEIN JÁNOS

erd. muzeum-egyleti könyvkereskedése

KOLOZSVÁRT

(539) (2—5)

ajánlja a következő ujabb s legujabb, különösen

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOKNAK

alkalmas, diszesen és csinnal kiállitott

KEPÉSKÖNYVEKET és IFJUSÁGI IRATOKAT:

Magyar-német képes abc. Szines boritékban **40** kr.

Magyar-német képes abc. Szinnyomatu boritékba kötve **60** kr.

Képek az állatországból. 15 szines képpel az állatvilágból **40** kr.

Kedvencz képeskönyv. 12 lap számos képpel **50** kr.

Első ibolya gyermekek számára. Irta Czelder M. Diszes boritékba füzve **60** kr. Külön kiadás 3 füzetben, füzetenkint **20** kr.

Állatkomédiák furcsa képekkel. 7 szines képpel a kisdedek mulattatására, kötve **50** kr.

Képes verses könyv. Irta Pánczél Ferencz. **1** frt.

E diszesen kiállitott gyermekkönyv, mely 14 nyolczadrétü lapon 56 gyönyörüen szinezett képpel van ékitve, — minden egyes kép egy kis négysoru verssel ellátva — a már olvasni tudó kisdedeknél különösen leköti a figyelmet, miután a kép jelenetek nehány kivételével a gyermek természetszerü cselekvése köréből lévén ellesve, a kis olvasó a képeket mohó örömmel szemléli, sőt ha azokon már nehányszor átfutott, nem mulasztja el a kis verseket könyv nélkül is betanulni.

Képek a hazai történelemből az ifjuság számára. Szinnyomatu boritékba kötve **1** ft **60** kr.

E könyvecske, melyben szerző édes nemzetünk történelmének épen azon érdekes mozzanatait ecseteli, melyek a tiszta honfi erény, lángoló honszerelem és hazafiui önfeláldozásról tanuskodnak, a serdültebb ifjuságnak mint olvasmány valódi gyönyört és tartós élvezetet nyujt.

A kötet könnyü modorban tiszta magyarsággal van irva, az érdekesebb jelenetek szines képekben lévén visszaadva, ugy tartalma- mint kiállitásánál fogva különösen ajánlható.

Képek a természetből. Vagner Armin után felmutatja Kovácsi Antal. Képes boritékba kötve **1** frt.

A felserdült ifjuság azon osztálya, mely az iskolában már megismerkedett a természetrajz elemeivel, ismeri az állatok, növények és ásványok családait és fajait, nagy gyönyörrel és élvezettel lapozgat e könyvben.

A kis olvasó a könyv lapjain egy sétát tesz a föld kerekségén északtól délig, kelettől nyugatig és fölkeresi az állatokat, növényeket és ásványokat, kit-kit a maga honában, bebarangol hegyet és völgyet, őserdőket, barlangokat, kisérője a természettudósnak szárazon és vizen és itt mindenütt a szép természetet dicsőitve, tapasztalatokat és ismereteket gyüjt magának.

Egy falat kenyér története. Levelek az ember életéről. Mindkét nembeli növendékek számára. Macé J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Szinnyomatu boritékba kötve **1** frt.

Macé J. az ifjusági irodalom legkitünőbb munkásai közé tartozik s e műve is számos kiadást ért, s a müvelt külföldön több száz ezer példányban van forgalomban. E mű czélja a serdülő növendékekkel megismertetni *önmagukat* s az önismeret utján éleszteni és ápolni szivökben a szülék, a nevelők, a társadalom, a haza s az egész emberiség iránti vonzalom nemes érzelmeit. Több belbecsesel bir e mű, mint a gyermek- és ifjusági irodalom termékei túlnyomó többsége együttvéve, a mennyiben a kedély és jellem fejlesztésre és nemesitésre hat jótékonyan. Az átdolgozat szabatosságáról Szász Domokos neve kezeskedik.

A kandalló előtt. Elbeszélő költemények mindkétnemü serdült ifjak számára. Irta, átdolgozta és forditotta Szász Béla egyetemi tanár. 4 szép képpel. Gyönyörü szinezett boritékba kötve **1** frt **60** kr.

Ha jóllehet már szerző neve is kezességet nyujt a könyv ép oly gondos mint ügyes szerkesztéseért, mindamellett szabadjon itt két magyar lapnak e kötetről nyilatkozatát megemlitenünk:

A **„Vasárnapi Ujság“** 1874 decz. 24-ikéről kelt számában ekkép emlékezik meg a könyvről:

„Semmi tekintetben nem hátrább való a közelebbről „megjelent többi ifjusági- és gyermek-könyveknél, egy s más „tekintetben első helyet is érdemel közöttük. Különösen tar„talmilag: az elbeszélő költemények, melyek közt egy „Ilse „herczegasszony“ prózában van, a többi kötött beszédben, „tartalomra és alakra nézve a legjobbak közé tartoznak, „miket átalában az ifjusági irodalom felmutathat. Nehány „eredeti, u. m. „A harmincz pénz“, „A mostoha gyermek“ „stb. a szerző legjobb költeményei közé tartoznak. A for„ditott és átdolgozottak között is oly kitünőkkel találkozunk, „mint „Róland apród“ az Uhland balladája, „A jó Isten „üzenete“ stb. Ajánljuk ez ép oly szép, mint jó könyvet „szülőknek és gyermekeknek, egyrészről megvételre, más„részről olvasásra — czélszerü karácsonyi ajándék.

Az **„Ellenőr“** 1874-ik évi decz. 25-iki számában következőleg nyilatkozik a könyvről:

„Szász Béla serdültebb ifjuság számára való „A kan„dalló előtt“ kötetének a mulattatás mellett már komolyabb „czélja is van. A választás mind oly darabokra esett, a „melyek igaz vallásos érzületet ébresztenek a gyermekben. „Törül metszett magyarsággal vannak irva vagy átdolgozva, fo„gékony kedély melege lüktet bennök. Előnyösen kitünik e te„kintetben: „A jó Isten üzenete“, „A harmincz pénz“ stb. „mig némely darabban, minő „A dadogó“, „A perzsa pa„raszt“ stb, a naivitás közvetlensége nyilatkozik. Az egész „munkában egyetlen próza található: „Ilse herczegasszony“, „melyben a külső természet jelenségei meglepő sikerrel van„nak a belső kedély-élet nyilatkozataiként feltüntetve. stb.

Csemegék kisebb gyermekek számára. Irta Gáspár János. Harmadik javitott, 9 beszély- és 170 verscsemegével bővitett kettős kiadás. Szép fehér, iró velinre nyomott diszkiadás. 2 gyönyörü szinezett, 2 könyomatu és 23 fametszésü képpel, diszes boritéku ke-mény kötetben. **2** frt **60** kr.

Midőn a **„Magyar olvasókönyv-“**éről hazaszerte diczéretesen ismert szerzőnek fönnevezett, s utóbbi tökélytelenebb kiadásunkban is mind az itészet, mind a szülék és tanitók, mind a kedves kisdedek részéről oly meleg részvéttel fogadott, kedvencz müvét, egyszersmind az *Olvasókönyv előcsarnokát*, megifjodott s *egyharmadrészben bővitett*, illetőleg számos gyönyörü képpel illusztrált alakban ujra világ elé bocsátjuk: elégnek véljük csak röviden érinteni szerző vezérelveit s könyvünk gazdag tartalmát. Szerzőt hosszas nevelői pályáján és saját kisdedei körében gyüjtött tapasztalatai rég meggyőzék afelől: mennyire nehéz a legelső gyermekkornak elbeszélendő történetkéket, még a külföld gazdag irodalmában is megválasztani; menynyire nehéz különösen *a czélszerü előadási modort eltalálni*, miután tudva van, mily émelyitőleg hatnak a kisdedek aranyálmakban ringó kedélyére az e kornak szánt könyvek nagyobb részének mesterkélve csinált beszélyei, az örökös böjti leczkézések, nem különben az olvadozó, édelgő vagy okoskodó verselések s rimbe szedett moralizálások. Szerző lélektani igazságnak tartja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi *saját kedélyes világából van meritve*, érzékelhetőleg és derülten eléadva; mi magában is érdekkel bir, és egyszersmind *a felnőtteknek is kedves olvasmány*. Mert nagy tévedés ám azt hinni, hogy a mi a felnőtteknek unalmas, éldelhetlen, az a kisdedek költőies kedélyének éppen jó!! *A gyermeknek mindenben csak a legjobb a jó.*

Ezen elvek világánál tanulmányozá szerző a hazai és külföldi gyermekirodalom termékeit s *a magyar nép ajkán forgó* gyermekmesék-, dajkarimeket-, játékok- és dalokat. És ezeknek gyöngyeiből s ezeknek szellemébe dolgozva nehány szakértő barátja közremunkálásával, nyujt jelen gazdagon megbővitett kiadásunkban a magyar anyák, testvérek-, kisdedóvók- és elemi tanitóknak 91 *beszélycsemegét*, meganynyi kedélyes gyermektörténetkét, 476 *verscsemegét*. Ez utóbbiak közt van 30 dajkarim, tréfa és enyelgés; 23 ölben és térden tartott kisdedek játékrime; 20 altató és bölcsődal; 44 állati és egyéb természeti tárgy; 35 hagutánzás; 44 vegyes gyermekdal; 79 játék és játékrim; 19 évszaki dal és festés; 33 mese és rege; 49 beszéd- és emlékgyakorlat; 25 vallásos hang és ima; 53 talány és találos kérdés.

A gyermekszoba, a családi tüzhely, a kisdedóvodák és az elemi s néptanodák kezdő osztálya a maga nemében egyetlen kútforrást találnak itt, melyből ártatlan kisdedeiknek a csecsemőkoron kezdve, egész hétéves korukig, *a legegészségesebb kedélyes és magyar táplálékot* merithetik, s *valamennyit oly modorban, a mint épen elbeszélni kell*. Az elbeszélést áhitattal hallgató apróság azután is, ha olvasni kezd, további gyakorlatul ezen csemegéket, mint régi kedves ismerőseiket *élvezettel* használhatja.

Társalgó terem. Beszélykék 3—10 éves gyermekek számára. Fröbel Frigyes nevelési rendszeréhez alkalmazottan. Családi, gyermekkerti, óvodai és népiskolai használatra irta Szabó Endre. Diszes szinnyomatu boritékba kötve **80** kr.

Hogy Fröbelnek a gyermek természetszerü tevékenysége köréből ellesett foglalkoztató eszközei megfelelő becsesel birjanak, *a testi foglalkozáshoz értelmes szót kell kötni* — mond Fröbel, azaz: ne csak a kéz mozogjon, de a gondolkodás is munkára hivassék, s midőn e foglalkozások a testtagok ügyesitését eszközlik, eszközöljék ugyanakkor az értelem fejlődését, az értelemnek a jó és szép megszokására serkentését és az alkotás- és tudvány ébresztését.

Szerző, ki hazánkban a csaknem az egész földön viszhangra talált és már nálunk is tért hóditott és barátokat nyert Fröbel Frigyes nevelési elveinek fő honositója, épen azért irta e müvecskét, hogy Fröbel fejlesztő-rendszeréhez a hiányzó eszközök egyikét nyujtsa akkor, midőn a foglalkozásokhoz kötendő értelmes beszéd egy nemének kisded tárházát az anyák és nevelők kezeihez juttatja.

Fröbel rendszere keretébe pedig csak olyan elbeszélések ékelhetők be, melyek alkalmul szolgálnak azon czélra, hogy a lélek és test együttesen foglalkoztassék, a melyek tehát a foglalkoztató eszközökhöz, játékokhoz köthetők, vagy a gyermekek által egyébképen utánozható cselekvéseket tartalmaznak.

Az e kötetben előforduló elbeszélések szerzőnek a nevelés terén működése régibb időktől kezdve gyüjtögetett termékei s többnyire átestek a gyakorlati kisérlet tüzpróbáján.

Habár jelen munka Fröbel Frigyes rendszeréhez van alkalmazva, mindazonáltal hasznát vehetik ennek azok is, kik nem járnak el e rendszer szerint; minden egyes elbeszélés *csupán elmondva* is eredményez erkölcsi hatást; nemkülönben felnőttebb gyermekek kezébe a kötet 2-ik és 3-ik része hasznos olvasmányul nyujtható.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

!! Leszállitott áron !!

CSIKY IMRE

fűszer-, festék-, mag- és ásványos gyógyviz-kereskedésében Kolozsvártt kaphatók:

Valódi franczia és magyar pezsgők

n. m. **Aubertin és társa, Chanoine fréres, Burchard, Delbeck és társa, Gusztáv Gibert** urak gyáraiból, 2 frt 50 krtól, 3 frt 50 krig, **Petheő és társai** 1 frt 50 krtól, 2 frt 20 krig.

Valódi angol és belföldi rumok

JAMAIKAI: 1 kupa 1.60; 2 frt; 2.40; 2.80. **KUBAI:** egy kupa 1 frt; 1.20; 1.40 kr. **HONI:** 1 kupa csak 75 kr.

FINOM THEÁK:

Pecco virág és fekete sousong theák, fontja 1.80; 2.50; 3.40; 5 frt.; 8 frt. Ugyancsak 1/4 és 1/8 fontos dobozokban: 60, 70, 80 kr., 1 frt 40 és 1 frt 80 kr.

FINOM SAJTOK:

Strachino fontja 72 kr. **Gorgonzola** fontja 72 kr. **Ementhali** fontja 72 kr. **Groy finom,** fontja 44 kr. — **Angolna, Vizaikra** sat

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek.

(543) (1—3) Tisztelettel:

CSIKY IMRE.

Dr. GÖLIS

(445) CS. KIR. SZABADALMAZOTT (1—3)

EGYETEMES ÉTEK-PORA

Bécsben.

Mostanig utólérhetlen hatásában az **emésztésre** és **vértisztitásra**, a **test táplálására** és **erősitésére** nézve. Ez által válik naponta (kétszer) és több ideig tartó használat mellett sok még makacs betegségellen is gyógyszerré, mint: **emésztéshiány, gyomorhév, a gyomorbelek tolulása, a belek lomhasága, taggyengülés, mindenféle aranyérbajok, görvély, golyva, sápkór, sárgaság, idült bőrkiütések, időszerü fejtájás, giliszta** és **homokkő, nyálkásság**: egyetlen és gyökeres szer **megrögzött csúz-bajban** és **gümőben**. Ásvány-gyógykezelés esetén, ugy a gyógyitás előtt, valamint annak folyama alatt és utógyógyitásként is jeles szolgálatot tesz.

Egy nagy doboz ára 1 frt. 26 kr. Egy kis dobozé 84 kr. o. ért.

Minden doboz védbélyeggel van ellátva s ezen felirattal jelezve: „K. k. concession. U. Speisenpulver des Dr. GÖLIS in Wien, Stephansplatz 6."

Erdélyben következő urakval van telepe:

Kolozsvár: WOLFF JÁNOS gyógyszerész. **Szeben:** Müller Károly gyógysz. **Brassó:** Jekelius Nándor gyógysz. Moscher W. F. gyógysz. Zell Károly gyógyszerész. **Beszterce:** Lani Ede kereskedő. **Gy.-Fehérvár:** Fröhlich Gyula gyógyszerész. **D.-Szt.-Márton:** Fischer Ede gyógyszerész. **Maros-Vásárhely:** Fogarasi Demeter keresk. Bucher Miksa gyógyszerész **Segesvár:** Teutsch Jós. B. keresk. Misselbacher J. B. és fiai keresk.

(405) **Az évadra!** (26—28)

Folytonoson nagy és dús raktár gyapjú ruhakelmékből, rips-, lustre-, diagonal- és plaid-kelmékből, valódi szinü kosmanoser perkailból, legujabb ruhabarchentből, zsineg- és pikét-barchentből.

Legújabb: Knicker-Bocker és Tartüff-Nopé.

27 kr.

Bársony- és selyem szalagok, széles hosszszőnyegek, 4/4 és 5/4 széles vászonszövetek, czérna és bőrvásznak, 9/8, 5/4 és 6/4 széles chiffonok, vászon-damast törülközők, asztalkendők, atlasz-sinvat, cicz-, háló- és mousselin-függönyök, ünegeknek való oxford és minden más kézmű-czikkek.

Vászon- és divataruk,

jótállással az áruk jóminősége és valódisága felől,

mind saját gyártmány.

Czim: Fabriks-Niederlage und Waaren-Hauptdepôt des Ersten vereinigten Gebirgsweber- und Fabrikanten-Konsortiums.

Bécs, Mariahilferstrasse 72.

Megrendelések pontos teljesitése utánvét mellett. Mustrák ingyen és bérmentesen.

Hitelesitett méter-mértékek és súlyok gyári raktára

Dietrich Sámuelnél Kolozsvártt.

A méter-mértékek használatba vétele **1876. január 1-én** megkezdődvén, raktáromat e czikkekkel, valamint mindennemü mérő eszközökkel dúsan ellláttam, és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy minden igényeknek a legpontosabban és jutányos árak mellett megfelelhetek.

Továbbá ajánlom gazdagon fölszerelt **fűszer- és vasraktáromat** a vásárló közönség becses figyelmébe. (536) (2—6)

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek,

„VICTORIA" biztositó társaság

Kolozsvártt

(alapittatott 1865-ben.)

A vagyon-mérleg és forgalmi kimutatás kivonata:

(1874 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865)—1873 év végéig o. é. 16,229.161 ft. 17.
Bevétel 1874. évben 3,376.862 „ 82.
összesen: 19,606.023 ft. 99.
Kifizetett károk kezdettől (1865)—1873 év végéig o. é. 5,355.856 ft. 42.
Kifizetett károk 1874-ik évben o. é. 1,324.799 ft. 85
összesen: 6,680.656 ft. 27.

Kiosztott nyeremény kezdettől 1874-dik év végéig o. é. 439.738 ft. 69.

Biztositéki alap:

Alap tőke (ebből 1 millió forint telyesen befizetve) 2,000.000 ft.—
Tartalék alapok az összes biztositási ágakban o. é. 1,369.989 ft. 32.
Évi díj bevétel . 1,500.000 „ —.
összesen: 4,869.989 ft. 32.

Biztositásokat fogad el:

a) **tűzkárok ellen,** (ha villám-csapás által okoztattak is) épületekre, gyárokra, készletekre, ingókra stb.
b) **jégkár ellen**, teljes kártéritéssel;
c) **az ember életére**, minden módozatokban- és közvetiti
d) **a túlélési csoport** biztositásokat.

Központi iroda: Kolozsvárt, főtér 26 szám.
Vezér-ügynökségek: Bécs, Budapest, Grátz, Prága.
Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.
Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében. (473) (7—*)

A „VICTORIA" biztositó társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindég hiven és pontosan megfelelvén, bizalommal hivja fel a közönséget, biztositásait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA" biztositó társaság igazgatósága.

KEDVES MULATSÁGOT

nyújt a hosszu téli estéken ifjúnak és vének egyaránt a

KARÁCSONYI- ÉS ÚJ-ÉVI AJÁNDÉKNAK

is alkalmas és kedvelt

Élő kerék (Zoetrope.)

Szerkezete nagyon egyszerü. A készülék könnyen forgatható hengeralakú részébe, mely végig rés-lyukakkal van ellátva, s egy fa tapra van alkalmazva, különféle komikus képeket teszünk be, melyek, miután hengert forgásba hoztuk, megelevenedve tárulnak szemeink elé.

Többek közt látjuk, a mint egy szemfényvesztő 10-15 golyót dobálva ritka ügyességgel játszik; a mint a mézet lopó medvét a méhek körüldongják, az érdekes utazást a holdba, a kifárasztó néger munkát, az emberevőt táncoló kuyájával, a steeple chaset sat. sat.

E kedves játékszert, mely egyszesmind természettani taneszköznek is tekinthető, nem csak a szülék, hanem a t. tanitó és nevelő urak szives figyelmébe is ajánljuk.

A képekkel ellátott készülék ára csomagolással együtt 2 frt.

(504) (10—*) **STEIN JÁNOS,** könyvkereskedése **Kolozsvárt.**

HELL F. P.

Budapest, II. kerület, fő-utcza, a kereskedelmi bank épületében,

ajánlja nagy választéku raktárát férfi, női s gyermek **kész fehérnemüekben** minden **szövött áru s uri divat czikkekben** legolcsóbb szabott árakon.

Minden megrendelést alábbi árukból, s megbizásokat bármely más czikkekre utánvéttel azonnal teljesitek.

Urak részére:

Ingek, angol Chiffonból: darabja 1.40, 1.65, 2, 2.40, 3, 3.50, 4.
6 darab 8, 9.50, 11.50, 13, 17, 20, 22.80.
Szines perkalból:
darabja 1.50, 2, 2.25, 2.50.
6 darab 8.50, 11.50, 12.80, 14.20.
Angol oxfordból galléral, darabja 2.25, 6 darab 12.80, 2 külön gallérral, darabja 3.80.
6 darab 21.60.
Ing-elők galléral, darabja 60 kr. 6 darab 3.25 kr.
Lábravalók vászonból minden formában darabja 1.50, 1.75, 2, 2.25, 2.50, 3.
6 darab 8.50, 10, 11.50, 12.80, 14.20, 17.
Télre szövött gyapju **alsó mellények, s alsó nadrágok,** vékony vagy vastag, darabja 1, 1.30, 1.50, 2, 2.50—5 frtig.
Félharisnyák pamutból fehér vagy csíkos, kötegje 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50—10 frtig. télre gyapjuszövött vékony, vagy vastag szövetü, kötegje 5, 5.50, 6, egész 12 frtig.
Gallér és kézelők, legujabb divatu mintában, egy köteg szép dobozban gallér 2.50, kézelő 4, 4.50, 5.25.

Zsebkendők egész fehér, vagy szines széllel kötegje 2.40, 3.60, 4.20, 5, 5.50, 6 frtig, fehér selyem 90 kr.

Legujabb **nyakkötők** selyemből keskeny 14 krtól 1 frtig széles 20 krtól 3 frtig, kész nyakkötők minden formában 40 krtól 5 frtig.

Nyaksálok, darabja 80 kr., sálkendők 1.28-tól 5 frtig.

Angol plaidek, darabja 7.30, 8, 10, 12 frt., plaid-szij 60 kr. **Kautschuk köpenyek** darabja 8, 9 frt

Kesztyük, kitünő glacé párja 1.15, szarvasbőr 1.20, 1.90, posztó 75, 85 kr., 1.20.

Törölközők, beszegve kötegje 5—15 frtig.

Ruganyos **nadrágtartók** 70, 90 kr., 1.20, nadrágszij 25 kr.

Esernyők 2—15 frtig.

Mellkézelő s galléringgombok, csont- v. bronczeből nagy választékban, s szép melltűk, nyakkendő-gyürük, fésük, fogkefe, szappan és finom illatszerek.

Fiuk részére kesztyük, nyakkötők, zsebkendők

Hölgyek részére:

Ingek angol Chiffonból, szép mellvarrással és himzéssel: darabja 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4.
6 darab 11.50, 12.80, 14.20, 17, 20, 22, 80.
Corsettek angol Chiffon, vagy Barchetből, darabja 1.40, 1.50, 1.60, 1.80, 2, 2.50, 3, 3.50, 4—5 frt., 6 darab 8, 8.50, 9, 10, 10.25, 11.50, 13, 17, 20, 22.80, 28.
Lábravalók Chiffon, vagy Barchetből: darabja 1.35, 1.50, 1.75, 2, 2.50, 3, 3.50, 6 darab 7.70, 8.50, 10, 11.50, 14.20, 17, 20.
Alsószoknyák Chiffonból, szép szegélyek s fodrokkal: darabja 2.40, 2.80, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6. 6 darab 13.75, 16, 17, 20, 22.80, 25.50, 29, 33.50,
Lószőrszoknyák fodrokkal, darabja 3.50, 4, 4.25, 5, 5.50, 6.
Lószőrturnurok, darabja 1.20, 1.40, 1.60, 2, 2.50.
Derékfűzők (Mieder) darabja 1, 1.25, 1.50, 1.80, 2.50, 3, 3.50, 4 frt.
Diszitett **kötények** Chiffonból, fehér 1 ft., 1.40, szines 1.40, fekete moirból 1.30, 1.60, 2.20.
Zsebkendők egész fehér, vagy szines széllel darabja 20 krtól, himzett 30 krtól.
Szövött pamut **harisnyák,** kötegje 2.40, 3.60, 4.20, 5, egész 12 frt. télre szövött párja 85 krtól 2 frtig. szövött **kamasli** 1.25, 2 frtig gombos **női kesztyűk** kitünő glacé párja 1.15 szarvasbőr 1.20, 1.80 posztó 65, 75, 1, 1.30
Mollgallérok s ujjak gujabb gallérok s kézelők richfodrok, s kalapfodrok, selyemrecze fő-kötők (Netzhaube) 17 krtól.

Pongyola főkötők, fehér 70 krtól, szalaggal 85 krtól, posztó himzett **baschlikok** 2 frtól 3 frtig. Berlini szövöttkendők fejre 1.35, 1.75, nyakra 1.75, 3, 3.25, hyem nyakkendők 20 krtól 3 frtig. Női derékvek 25 krtól 2.50-ig.

Mindenféle fogkefe, szappan és illatszer.

Leányok részére fehér szines Chiffon, s fekete moirkötények, gaér és kézelők, posztó baschlikok, berlini szövött-kendők, nyakkötők, kesztyük és kerek fejtők.

Ujjon szülött gyermek részére ingecskék, szövött, horgolt s kötött rokolyák s főkötők, szakálkák, vászon és horgolt pólyaszalag, hosszuvánkos, piqué s levott paplankák, vászon és gumipelenkák, horgolt czipőcske, harisnyák, téli berlini zubbonyok s szoknyácskák, s fejkötők a legolcsóbb áron.

Fehér áruk, Batiszt, clair vége 2 frt 75 krtól, moll s crepelisse 3 frt 75 krtól, tarlatain, tullanglais, illusion, crep, gaz stb. Mindennemü **bélléssövetek, diszek és rövid áruk,** orleáns, shirting, chiffon, damis, mousilin, organtin vége 82 krtól, bélés vásznak minden **csipkék,** s csipkebetételek. himzet **csikok** s betételek, ingmellek 20 krtól entoilage, iche, aprets, selyem és pamut, rojtok, selyem és bársonyszalagok, vászon és pamutszalagok, minden zsinor sujtás és fűzők, varró selyem, varró és kötőczérna, minden kötő, himző és horgolópamut, valódi pottendorfi s 4 szálas kötőpamut gyári áron, szintugy tük, gombok, csattok, gyüszü, kapocs, centiméter, lámpabél stb.

Továbbá szines kanavászon vége 8 frt, 8 frt 50 kr., 9 frt., 15 frtig. 30 rőfös fonal-vászon vége 8 frt 50 kr., 9 frt 50 kr., kávés abrosz 2 frt 20 krtól, kávéskendő kötegje 2 frt 10 krtól, csipkefüggöny egy pár egy ablakra 3 frt 50 krtól 15 frtig, függönyrojtok párja 60 krtól, ágyteritők 5 frt 75 krtól, asztalteritők 4 frt 50 krtól.

Chiffon rőfe 22, 25, 28, 30, 34, 40, 42, 48 kr. csikos barchet rőfe 34 krtól, piqué parchet rőfe 64 krtól, szines ruhabarchet rőfe 35 krtól, futószőnyeg rőfe 40 krtól, légmentes ajtó és ablak-tekercs rőfe 5 és 6 kr. pamut és selyembársony fehér-flanel.

Rendelések mindennemü fehérnemüekre, fehérnemüek varratásra, névhimzése, s minden himzések a legujabb formákban, szintugy gallér és kézelők tisztitása végett a legolcsóbb árért elvállaltatnak, s pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Minden levél általi rendelés, mintán küldeményekre is különös figyelmet forditok, csak személyes összeállitásom után eszközöltetik és biztositom a nagyérdemü vidéki közönséget, midőn ezennel becses rendeléseivel szerencséltetni kérem, hogy minden legcsekélyebb rendelést is szigorúan kivánság szerint rögtön a lehető legjobban teljesitik. Megbizásokat is bármely más czikkre igen tisztelt vevőimtől szivesen elfogadok, s minden dij nélkül eszközölök.

(469) (6—6)

karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

(514) (5—*)

A karácsoni és új-évi ajándékok ideje beállván,

a n. érd. t. cz. helybeli és vidéki közönség iránt tartozó kötelességet teljesitünk, a midőn becses figyelmébe ajánljuk

NAGY BAZÁRUNKAT,

Kolozsvárt, főtér, a Nemzeti szálloda alatt,

a mely, mint ezelőtt, ugy most is **minden versenyt kizáró egyetlen nagy raktárral rendelkezik karácsoni és új-évi ajándékoknak való czikkekben,**

a melyek könnyebb áttekintés végett, minden lehető csinnal rendezett tárlatban vannak kiállitva az üzlethelyiségben.

Az árak, mint ez üzletben szokás, határozottak ugyan, de páratlan jutányosak.

Korábbi évek tapasztalatai kétségtelenné teszik, hogy az ünnepek előtti utolsó napokban a tolongás oly nagy lesz az üzletben, miként lehetetlen a tömeges megrendeléseknek minden irányban pontosan megfelelni. Ennek lehető kikerülése végett bátorkodunk tisztelettel kérni a n. é. t. cz. közönséget, hogy megrendeléseit lehető korán megtenni méltóztassék, ez által lehetvén elérni azt is, hogy valamely történetesen épen kifogyott czikket rögtön meghozassunk, s a t. megrendelőknek maga idején szolgálhassunk.

CSAPÓ SÁNDOR NAGY BAZÁRJA.

Bel- és külföldi

Bel- és külföldi

karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Mai számunkhoz féliv melléklet és a Franklin-társulat könyvjegyzéke van csatolva.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.